

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 11 OKTOBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

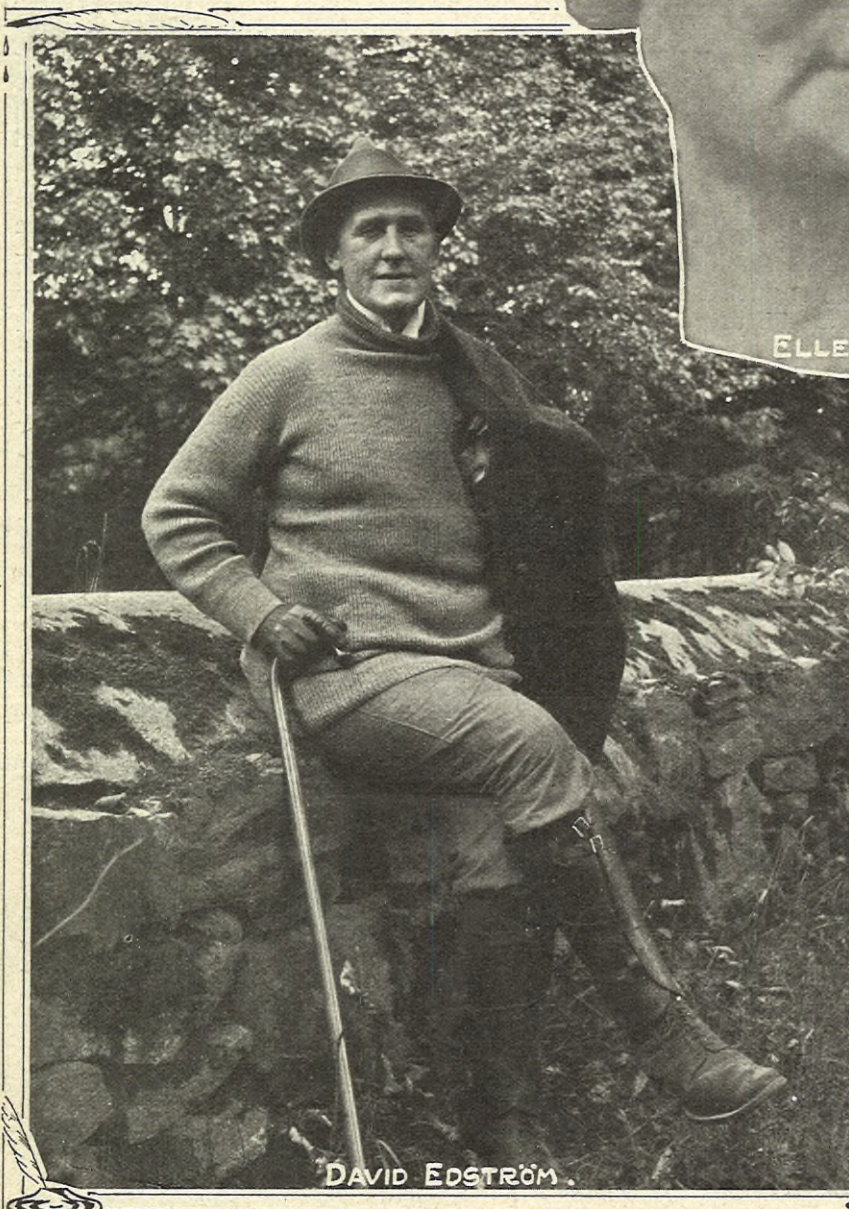
BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

TVÅ DIKTARANLETEN

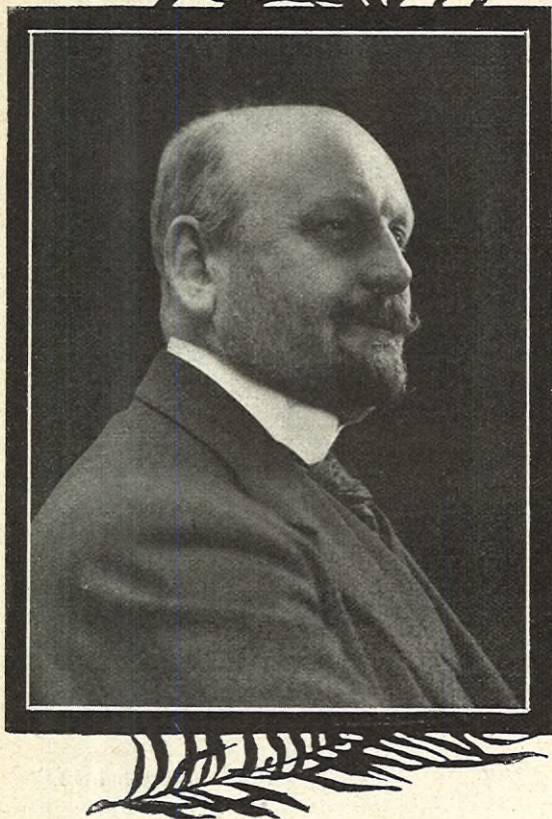
DEN I GÖTEBORG NUMERA bosatte framstående skulptören David Edström, om hvars konstnärsgärning och märkliga personliga lefnadsöden Idun i n:r 15 af 1911 års årgång redan meddelat ett och annat, håller f. n. på med en skulptur af Ellen Keys hufvud, hvar till gipsmodellen nu är färdig och som vi äro i tillfälle att här återge. Som synes är det en mycket karaktäristisk bild af denna nordens märkliga kvinnliga diktarfilosof, som David Edström skapat.

Han är jämväl upphofsmannen till minnesvården på skalden A. U. Bååths graf på östra begravningsplatsen i Göteborg. Monumentet har, som synes, bautastenens form med skaldens porträtt uthugget i hautrelief i granit. Under detsamma läses: "A. U. Bååth ¹³/₂ 1853—²/₈ 1912. Vänner reste vården." — Densamma höglidliga affäckning ägde rum onsdagen den 7 dennes, hvarvid minnstalet hölls af professor O. Sylwan. Dessutom förekom studentsång och uppläsning af en af skaldens dikter.

Är världsfredstanken nu för alltid död?

Alf Wallander.

VART SVENSKA KONSTHANDT-
verk har gjort en stor förlust ge-
nom intendenten Alf Wallan-
ders nu timade bortgång. Ur-
sprungligen en färgkonstnär —
vi erinra om hans af Nationalmuseum för-
värfvade ypperliga pastellmålningar "Fågel-
handlare" och "Positivspelaren" samt hans
af Göteborgs museum inköpta "Tiggaren" —
drogs han med åren mer och mer öfver åt
möbel- och textilkonsten samt åt keramikens.
Efter att ha lagt penslar och kriter åsido
började han på Rörstrand sätta sig in i ke-
ramikens konst, men kom hvarken att spe-
cialisera sig på dekoreringsproblemets lös-
ning eller ägna sig uteslutande åt materia-
lets eller formens behandling, han förenade
i stället dessa konstgrenar till en med syfte
att åvägabringa en keramikens renässans.
Men äfven möbelkonsten och textilindustrin
funno i Alf Wallander en initiativrik och
smakbegäfvad utöfvare, hvarom hans mång-
åriga verksamhet inom Selma Giöbels konst-
industriella anstalt, hvars verkställande di-
rektör han blef 1902, bär ett ståtligt vittnes-
börd.

En ytterst verksam och impulsiv natur som
han var räckte hans arbetsförmåga till på
många håll, och han fann äfven tid att åtaga
sig den fordrande intendantsbefattningen vid
Sveriges allmänna konstförening, hvilken han
skötte med samma glada hängifvenhet och
reformatoriska sträfvan som allt annat.

De af våra läsare, som önska en fylligare
skildring af konstnären och människan Alf
Wallander än hvad som inrymmer i dessa
korta rader till porträttet här ofvan, hänvi-
sas till *Idun* n:r 51 för 1905, där fru Gurli Lin-
der i varma och förstående ord tecknat hans
gärning och ljusa personlighet.

Den aflidne sörjes närmast af maka, den
talangfulla målaren Gerda Wallander, och
en son, arkitekten Sven Wallander.

MÄNSKLIGHETEN GENOMLEF-
ver nu en världshistorisk bryt-
ningstid, ur flera synpunkter
utan motstycke i gångna och
kanske äfven i kommande li-
ders historia. Den fasansfulla folkslaktning,
som denna höst med en jättevaldets brutala
hastighet börjat hemsöka en större del af jor-
dens ädlaste kulturfolk måste väl enligt mån-
gas förmenande slå i spillror det hittillsva-
rande fredsarbetets "utopier" och "galen-
skaper" för oöfverskådlig framtid. Och
den krigspandemi, som nu med hemska hem-
sökelser ompänner direkt eller indirekt
snart sagdt hela jorden, skall väl grundligt
kurera "fredstårens" välmentade men oveder-
häffiga sträfvanden. Orimligare än någon-
sin ter sig sålunda — så tänka många —
hoppet om fredlig afveckling af internatio-
nella tvister, sedan världskriget med dess
dystra konsekvenser blifvit en olycklig
verklighet.

Fredens förhånade gudinna är återigen,
som så många gånger förr, paralyserad och
slagen i bojor; och de ädlaste kulturkrafter
nödgas böja knä för krigskulturens brutala
hydra; maktegoismens mest realpolitiska
verklighet har lagt sin iskalla hand öfver
miljoner och åter miljoner människor som
för blott ett par månader sedan framlede
ett lyckligt lif. Ett plågsamt tillstånd af
ovisshet och sorg fyller jorden. Vidden af
olyckan kan ingen fatta och framtidens hem-
lighet ter sig dystrare än på århundraden.

Men trots allt skall ett d ä r e f t e r komma.
Efter någon tid (några månader eller år?)
skola åter människonaturens sedliga och
förnuftiga kulturvärden insättas i sin ställ-
ning i världen, hvarifrån de hänsynslöst bort-
drifvits i slutet af juli olycksåret 1914. Och
då detta skett, skall världsfredsidén åter-
komma, med mångdubbel styrka — en
världsfredsidé, som räknar med realpolitiska
verkligheter och ej blott fantastiska utopier.

Historiens vittnesbörd är visserligen långt
ifrån oppmuntrande för en fredsvän. Ty
den vittnar omötsägligt att åter och åter kri-
gets hemska blodlek slagit freden i spillror.

Och tyvärr kan detta kanske äfven blifva
fallet med kommande tiders historia? Så län-
ge hat och afund finnas i världen, måste ju
äfven krig finnas till, d. v. s. i all framtid?
Talet om att mänskligheten en gång skall
kunna befria jorden från krigets fador är
alltså blott välmentade men intetsägande
hjärnfantasier? Bakom dylika frågor pläga
fredstvivlare förkansa sig. Och onekligen
ter sig deras förutsättning nog så ointag-
lig. De hafva historisk verklighetsmark att
stå på och strida "i skuggan af" pågående
jättekrig. Bärande och öfvertygande mot-
bevis äro på grund därav svåra att preste-
ra; och därför tvifla så många på det go-
das seger, då krigskulturens makt för alltid
skall vara bruten.

Alla vederhäftiga internationella förbrö-
dingstendenser — hittills blott i embryonal-
stadium och nu under världskriget lam-
slagna — innebära dock lofvande fram-
tidsmöjligheter att verksamt stödja freds-
sträfvandena, om blott behörig hänsyn till
olika nationers särintressen iakttagas. Och
ingen kan förneka att i religionen, vetenska-
pen, konsten, idrotten o. s. v. fredsarbetet
äger rätt att vänta afsevärd hjälp allt fram-
gent. För hvarje gång, såsom nu, mänsklig-

heten står där med skammen att än en gång
hafva öfvertrumpats af krigets vanvett, skall
fredsarbetet afsevärdt stegras.

Kriget bereder sin egen undergång; ju
hänsynslösare det föres, dess starkare blir
förbannelsen öfver dess tillvaro; ju större
människoslaktningar och kulturvandaliserin-
gar ett krig medför, dess hårdare blir domen
efteråt, då besinningen och uppvaknandet
komma. Fastän en motsägelse kan det dock
påstås, att kriget själfv blir stöd för fredsar-
betet. Och den massdöd, under mången
gång obeskrifligt vidriga situationer, som lju-
tes på "ärans fält", behöfver alltså ej vara
fullständigt meningslös.

Huru hopplöst än fredsarbetet hittills syns
vara, finns sannolikhet för att det efter
världskrigets slut skall med mångdubbel if-
ver återupptagas under klarare och mera
målmedvetna betingelser än förut. För
hvarje dag, som går stiger civilisationens
skam öfver det tillstånd, som mänskligheten
dragit öfver sig; och för hvarje dag, som nya
människoslaktningar och kulturvandaliserin-
gar inberättas, sliga förbannelsen och har-
men öfver krigskulturens orgier. I världs-
krigets blodspår skall öfver kriget ljuda kul-
turens fördömande "jaccuse", och där-
igenom skola fredsfröskansningar danas,
mot hvilka i framtiden krigskulturens anlopp
ohjälpligt kommer att tillbakaslås. Kommande
tidens fredsarbete får sona den blodskuld,
som världskriget dragit öfver mänskligheten.

Ingen vet, hur nuvarande krig skall sluta
eller när det upphör. Blott så mycket är
uppenbart, att det åtminstone tills vidare
någon gång under den närmaste framtiden
(1915?) kommer till ett slut. Ingen vet det.
Men ingen är förbjuden att hoppas, att ett
nytt liknande jättekrig i framtiden blir en
orimlighet, och många ädla fredskrafter
komma att anspännas för att nå den lyckan.
Midt under brinnande krig, hvarom vi dag-
ligen i ohyggliga detaljbeskrifningar påmin-
nas, är det naturligtvis vår rättighet att tro
godt om lifvet och mänskligheten. Och
ingenting — dess bättre — ej ens krigets eget
vansinne — motsäger de många varma för-
hoppningarna, att sedan brandröken sking-
rats åter fredens (den definitiva?) solstråle
skall genombryta den kvalmiga orosatmo-
sfär, som nu förgiftar tillvaron för en stor del
af jordens stackars folk.

Ju djupare man söker fatta betydelsen af
den jätteolycka för kulturen och i synnerhet
dess etiska konsekvenser, som begreppet
krig innebär, dess mer blyges man öfver
dess tillvaro just bland världens mest civili-
serade folk. Och man blyges öfver att så
många verkligen tanklöst förhårliga kriget.
Kriget förvandlar mord och stöld till bragd
och ära samt vänder upp och ned på alla
sedliga värden. Större skamlighet än krig
finnes ej här på jorden.

Världsfredstanken får aldrig dö. Men
kriget måste utrotas från jorden och förvand-
las till en enbart förfluten historisk verklig-
het. I motsatt fall finnes ingen förnuftig me-
ning med mänsklighetens kultursträfvanden;
och lifvet vore knappast värdt att lefva. Kul-
turens utveckling i god och ädel riktning
möjliggöres endast under fredstillstånd på
jorden; och det innebär ingen motsägelse att
många krig, såsom historien visar, i vissa
hänseenden efterföljts af civilisatorisk upp-
blomstring. Alla humana och ädla kulturkraf-
ter måste se i kriget sin oförsonlige arffinde.

NILS G. MAREN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Half år.....	> 3.50	Half år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside	30 öre efter text. 3 ^e öre
20 ³ / ₁₀ förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20 ³ / ₁₀ förb. för särsk. begärd plats.

Utsiktstornet på "Baltiskan" ramponerat af stormen.

FTER NÄRMARE EN MILS LANDS-
vägsskjuts och några timmars bil-
lighetståg, stodo vi ändligen, ge-
nomblåsta och uthungrade, inne på
Baltiskans förtrollade mark.

— Nå, hvad är nu dina planer, undrade Tage
och såg lika behärskad förgrymmad ut som han
gjort hela morgonen.

Herrar bruka visst ha dåligt morgonhumör, har
jag hört. Men kan någon människa också be-
gripa hvad det var för idé af mormor att pracka
mig på honom, när han i en olycksalig stund rå-
kade nämna att han tänkte fara och fitta på hur
Baltiskan tog sig ut den sista söndagen. För den
där tack- och afskedsföreläsningen den 4:de
oktober räknade han inte dit, sade han. Bara
därför att han är kusin till mor och jag kallade ho-
nom morbror då jag var liten, så tyckte de nu alla
att det var så utmärkt passande och lämpligt att
vi följdes åt. Att Tage blef alldeles ur humör, det
såg jag, och därför hade jag också beslutat mig
för att gå så mycket som möjligt för mig själf och
svarade ändå kortare än han frågade:

— Mat.

— Ja, det finns visst något slags konditori här i
närheten.

— Tack. Dit kan du ju gå om du vill. Jag för
min del vill ha någonting stadigt. Biff eller korf.

— Vill du ha korf! Och hela Tage blef i ett
ögonblick förvandlad till ett strålande utrops-
tecken.

Tio år föryngrad minst drog han mig bort ge-
nom hvalf och arkader ut till nöjesfältets yttersta
gränser, där han visste det fanns en öl- och korf-
paviljong. Men när vi kommo fram, såg det miss-
tänkt öde och stängdt ut.

Kanske på baksidan. —

Men där var, om inte lika öde, så åtminstone
lika stängdt. Vid alla småborden på den lilla bak-
gården sutto fullt med ätande och drickande lust-
resande, som funnit det bäst och i bruket billigast
att ta matsäck med sig. Och i det muntra sorlet
föreföll det mig som om danskan varit öfvervä-
gande.

Tänk om svenskarna skulle fara med matsäck
till Tivoli i Köpenhamn, hvad skulle Vivel säga då?

Att anblicken af de matsäcksätande inte stillade
vår hunger var ju klart, och när en tysk vakt, som
gick där och spätserade, upplyste om att vi in-
genting kunde få före kl. 1, så sade Tage hvad
jag tänkte:

— Fördömdt!

— Dock, om den herrskap vill, så är den tyska
restaurangen öppen den hele dag, fillade vakten
uppmuntrande.

Medan Tage utgöt sig öfver svensk fariseism
och idealiskt och onödigt människoplågeri flögo
vi formligen mellan eldslysande blommor och
glittrande fontäner fram till den sällsynt vackra
och imperialistiska tyska utställningsbyggnaden.
Och däruppe i ett litet hemtrefligt rum, fylldt med
öl, och korf, och surkål, och glada människor fun-
no vi ett litet fridens hörn, där vi så småningom
förvandlades från hungrande rofdjur till civilise-
rade människor.

Jag skulle just passa på och säga Tage, att han
inte alls behöfde gå och dra på mig hela dagen,
då han varnande höjde handen och sakta hyss-
jade.

Vid ett bord, alldeles bredvid oss, var det som
om en orkan brutit ut. En del af gästerna hade
till hälften rest sig upp och heta och ifriga talade
de alla i mun på hvarandra. Det var tydligen ka-
tedralen i Reims, som vållade oro i läget.

— Det är en skandal — en vandalism utan mot-
stycke i historien — ja, men när de hade satt sina
kanoner i skydd af kyrkan — det är inte sannt —
de ljuger — alla ljuger — det är oerhördt — vär-
ldens förnämsta konstverk — lögn. Så haglade
orden om hvarandra, tills att en ung man med
glasögon och pipskäg slog handen i bordet och
begärde ordet.

— Det finns ingenting, som är utan motstycke i
historien, menade han. Hela lifvet är ett ständigt
upprepande och denna lilla praktblomma fann jag
häromdagen i dr Emil Kleens bok "Stora fejder
i blod", där han på sitt originella sätt skildrar det
amerikanska frihetskriget. En son till en af gene-
ralerna beskref situationen ungefär så här —
glasögonsherrn letade fram en anteckningsbok
och läste upp: "Det tycks som om Hacker slagit
Lee och som om Lee slagit Hacker, som om vi
tagit Fredricksburg och som om fienden också
tagit det, som om vi tagit 5,400 fångar och re-
bellerna 5,400 fångar, som om Hacker har afskurit
Lees reträtt, och Lee afskurit Sedgwick's reträtt
och som om Sedgwick har, i allmänhet taget, afsku-
rit alla andras reträtt, men som om han själf tagit
till reträtten, fastän den var afskuren för honom,
som om Longstreet aldrig lämnat Suffolk, fastän han
aldrig varit där. Korteligen: allt är förvirrad!"
Är det inte alldeles —

Men längre kom han inte, ty skallande skraff
och bravorop afbröt honom och det blef åter frid
vid vårt grannbord. Sedan jag, efter mycket obe-
hag och frassel, fått betala min del i korven och
ölet och förgäves försökt få Tage att förstå, att
det är både gammaldags, oartigt och rent af
kränkande att en herre prompt skall betala, om
han har en dam i sällskap, skildes vi åt på en
stund. Om vi inte råkades förr, skulle vi mötas på
hufvudrestaurangen kl. 6.

O, att så där alldeles ensam få drifva omkring
och bara se och njuta. Det var ju det jag hade
drömt om ända sedan i våras, då jag var på Bal-
tiskan med hela tjocka skånska släkten.

Nu ändligen!

På måfå dref jag genom den tyska utställnin-
gen och en underlig beklämning grep mig inne i
den stora tomma bilhallen. Hvert hade de tagit
vägen alla dessa emaljerade, blankskinande ma-
skiner? Kanske tillbucklade och ramponerade på
ett slagfält, kanske lastade med sårade, kanske —
Hvad jag tyckte att det var länge sedan i våras —
hvad allt af gripande storslagenhet och blodisan-
de ryslighet hade inte skeft sedan dess.

Men ute sken solen öfver glada människor, som
myllrade fram mellan de hvita murarna och den
lysande blomsterprakten mellan slottslika byggnad-
er, arkader och torn, hvilka alldeles som sago-
staden i Alladin, snart skola vara utplånade från

jorden — men icke från minnet. Och när och
hvar kommer man åter att få se Tysklands och
Rysslands flaggor fladdra bredvid hvarandra i
blåst och solsken?

Från gård till gård gick jag och tog farväl.
Dessa pittoreska små gårdar, där än en dröm-
mande dam speglar ett blått stjärnbestrodt hvalf,
än en skraffande fontän låter sitt skraff glittra öf-
ver rosiga hängpelargonier eller än låter oss ana
en liten prästgårdsliknande idyll.

Jag formligen drack in all denna förgängliga
härlighet — tills att jag inte orkade mer. Då gick
jag in i Industrihallen och fastnade naturligtvis i
dröm framför "Sverige", där stora knippen af
röda och hvita långstjälkade rosor lågo på mon-
terns glasskifvor.

— Hva' ä' de där försla', kom det med genuint
stockholmstonfall.

— De ä' den där pansarbåten Sverige, som di
där fosterlandsvännerna, di kallar, smockat full
med blommor hvar eviga dag som utställningen
kom till.

— Jösses hva' de ä' vackert ändå.

Och en typisk kväsargrabb med halmhatten på
nacken och en jänta i slafsigt kjol och nedklippade
lackskor slukades upp bland mängden, lämnande
plats för nya åskådare.

Plötsligt kände jag att någon såg på mig. Det
var Tage. Han tog sig verkligen riktigt bra och
treflig ut så där bland allmänhetens publik och
inte gammal alls. Han lyfte på hatten, alldeles
som om vi varit ett par främmande, kom sedan
fram till mig och undrade om han var bannlyst
längre.

Förresten var det inte lång stund kvar till mid-
dagen. Ljusramperna kring sjöarna hade redan
börjat fändas och svanorna koketterade i det silf-
verne vattnet vid stranden.

Efter middagen, som verkligen var utsökt —
fastän sådant får ju en ung dam inte alls låtsas
om att hon fäster sig vid — med raphöns och ett
vådligt godt hvitt eller snarare, gyllene vin, gingo
vi naturligtvis ner på den nu eldstrålade nöjes-
platsen.

— "Det moderna köket", sade en ung och rik-
tig liten fru, som ömt hängde vid sin mans arm,
— o, Josef det måste vi gå och se på.

— Ja, sade Josef och ett litet leende försvann
in under hans mustasch, det hade jag just tänkt.
Du kan säkert lära en del af det. Ser du, det är
rösträttskvinnorna, di där Årstadamerna, som lå-
tit sätta upp det för att vägleda små okunniga
fruar. Ja, man skulle nästan kunna kalla det ett
riktigt suffragettkök.

Hvad vi skraffade, Tage och jag, åt den lilla
frun. Först hennes ifver att komma fram, sedan
hennes bottenlösa häpnad, då hon fick se det
smutsiga, ramponerade köket med det sönder-
slagna porslinet, jungfrun med den krossade nä-
san och plåsterlapparna i ansiktet och kaffeapan-
nan, som minst såg ut som om den varit med i
bombardemanget i Liège. Och så slutligen hen-
nes vrede, då hon kom underfund med att det var
skoj alltsammans och då hennes Josef arligt
räckte henne sex hårda bollar för att hon skulle
ta del i porslinskrossningstäfflingen. Vi trodde att
stackars Josef skulle få bollarna i hufvudet och
skyndade oss därifrån ner till dansbanan, innan vi
hann bli invecklade i en äktenskaplig scen.

Och på dansbanan fann jag, olösligt slutna i
hvarandras armar, kväsarpojken med halmhatten
och jäntan med de nerklippade skorna.

— Om jag varit ensam här, sade Tage, så —

— Så?

— Ja, det kan göra det samma —

— Nå, då skall jag vara hyggligare. Om jag
hade varit ensam här utan en gammal morbror —
så hade jag gått på Confetti.

— Du ensam på Confetti. Nej, min tös, det me-

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder
gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för ke-
misk tvätt och präsning till Örgryte Kemiska
Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir för-
vånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder
Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Min vän ryskan.

Ett Parisminne från krigsutbrottets dagar.
Af MATTIS ANTONI.

nar du inte. Men nu när jag är med, så är det ju ingenting som hindrar, sade han. Så där retsamt beskyddande. Inne på "Confetti" fanns knappast ett bord att få och dansbanan verkade som en sådan där snurra, som man kastade olikfärgade pappersringar på som barn. Först var det omöjligt att urskilja någonting.

Sven Hedin har ju sagt att svenska folket är i stånd att dansa på en vulkan. Inte för att Confetti precis är någon vulkan, men det kändes ändå så underligt att se alla dessa sorglösa människors yra. Hvem tänkte här på krig och nöd.

— Vill du inte dansa? sade Tage plötsligt.

— Jag? jag kan inte dansa. Kan du?

— Ja, tyvärr, skraftade Tage. Men säg, när du sitter och ser så här på de andra, känner du inte någon längtan att vara med i leken.

— Nej, sade jag. Men blef i detsamma alldeles röd och Tage skulle nog sett att jag narrades, om det inte i detsamma blifvit kortslutning. Ljusen flämtade till ett tag och så låg hela det kaotiska virrvarret i beckmörker. Musiken upphörde och ett ögonblick var det så tyst, att stormens hvin därutaför hördes. Det kändes riktigt hemskt.

Men så, först lite osäkert och trefvande, men sedan fulltonigt tog musiken upp "I natten", elektriska ficklampor lyste som eldflugor, tändstickor fingo tjänstgöra som bloss och under applåder och jubel tog dansen åter vid.

Så tändes ljusen igen och då låg det ett par röda rosor mellan vinglasen på vårt bord.

Jag såg undrande och frågande på Tage och kände omigen att jag rodnade. Och så satte jag dem i skärpet.

— Ja, sade Tage sakta, det är hyllningen till den som är så sund, att hon föredrar en biffstek framför teblask och inte kan dansa — men kan rodna. Hoppas att lilla gumman mormor hittar på någon sådan här tripp åt oss någon mer gång — såvida vi inte göra det själva.

När vi kom ut, kändes natten höstlik och kall och sagostaden såg ut som om den redan fallit i den eviga sömnen. Endast det hvita tornet stod och vajade för orkanen — en sällsam spökbild mot den mörka natthimlen.

H. S—G.

Iduns kvinnliga akademi.

Förslag angående ny ledamot.

VID AKADEMIENS ÅRSSAMMANKOMST 1913 borde enligt stadgarne akademiens 9 ledamöter ha inom sig utlottat en ledamot, hvarvid dock bör bemärkas att den ulottade skulle kvarstå som ledamot till slutet af detta år. Någon utlottning behöfde emellertid ej komma ifråga vid det nämnda årssammanträdet, emedan operasångerskan fru Caroline Östberg, representerande musiken inom akademien, då af-sade sig ledamotskapet.

Till följd af hennes afgang ur akademien vid innevarande års slut riktar härmed Iduns kvinnliga akademi en vädjan till våra läsare att inkomma med förslag på någon svensk kvinna inom vår musikvärld, som kan anses lämplig att intaga den ledigblifvande platsen.

Förslaget, som torde adresseras till akademiens sekreterare, med. dr Karolina Winderström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, böra insändas ju förr dess hellre och senast före utgången af oktober månad.

NÄR MARJA KOM TILL PARIS råkade hon hamna såsom femte inackorderingen, hos samma "madame", där jag och tre små svartögda, pladdrande sydfransyskor sedan flera månader tillbaka voro medlemmar af familjen. Så hände det sig att jag, då jag en dag kom hem till lunchen och min vana trogen en akademisk kvart för sent inträdde i matsalen, fann det lilla bordsällskapet ökad med en lång, smärt, ung flicka, hvars nordiska blondhet bjärt stack af mot de små fransyskornas sydländska typ. Håpen stannade jag på tröskeln, och mitt hjärta gjorde ett litet glädjesprång i bröstet: "Kanske den nykomna var svenska!" I samma ögonblick yttrade den unga flickan något såsom svar på en till henne ställd fråga, och jag blef genast tagen ur min ljufva förhoppning. Det var den renaste franska, jag någonsin hört, med den något sjungande brytning, som är för mellanfransyskan karakteristisk. "Alltså en fransyska," tänkte jag besviknen, och i det jag kastade en blick på de tre små pladdrande kamraterna bredvid henne, mumlade jag resigneradt: "Samma innehåll, endast något olika form."

Madame föreställde mig för den ljufva främlingen. Jag hörde ett egendomligt namn, men lade ej vidare märke därtill. Mitt intresse hade sloknat i samma ögonblick som jag fått klart för mig hennes nationalitet. Jag hade ju redan fyra studieobjekt af samma slag, ett femte ansåg jag fullkomligt öfverflödigt. Jag iakttog därför under hela måltiden en djup tystnad, hvilket inte hindrade mig från att i smyg betrakta den nykomna, som satt till vänster om mig. Hon var ovanligt vacker: lång och smidig, med nästan barnsligt vecka former. Hufvudet var mycket välformadt och kröntes af ett väldigt diadem hår i ljusaste guldfärg. Hvad som dock mest frapperade mig var hennes röst. Det var en egendomlig blandning af mjuk kvinnlig sprödhet och mogen, nästan manlig klangfullhet. På mig verkade den såsom musik, och jag njöt obeskrifligt af att höra henne tala. — Plötsligt sade madame, liksom för att urskulda min envisa tystnad: "Vår unga svenska lider mycket af den parisiska sommarhettan." — "Det göra vi nog alla nordens barn", sade den unga främlingen och vände sig för första gången helt mot mig. "Förlåt, fröken," blandade jag mig nu först i samtale, "skulle ni händelsevis vara svenska?" "Nej," sade hon, "jag är ryska, men kunna vi inte ändå bli vänner?"

Rösten var tvekande, och det kom något bönfällande i hennes underbara gråa ögon. "Naturligtvis", sade jag raskt och räckte henne handen, som hon varmt tryckte.

Det var min första bekantskap med Marja, och från den daterade sig vår senare varma vänskap. Vi blefvo snart oskiljaktiga. Vi följdes åt till och från universitetet, sutto bredvid hvarandra under föreläsningarna, arbetade tillsammans hemma, besökte tillsammans teatrar, konserter och andra förlustelser. Därunder lärde jag mig sätta värde på hennes sällsynt fina och säkra omdöme, hennes stora begåfning och omulliga rättrådighet.

Hennes familjeförhållanden kände jag

inte till, lika litet som hon hade en aning om mina. Men det behöfdes inte. Vi höllo lika mycket af hvarandra ändå. Hvad som emellertid mycket förundrade mig var, att Marja studerade franska, fastän hon behärskade språket som en inföding, och jag beslöt att vid första lägliga tillfälle stilla min nyfikenhet i denna sak.

"Marja", sade jag plötsligt, då vi en eftermiddag sutto framför den puttrande tésamovaren i hennes lilla rum, "hur länge har du egentligen varit i Frankrike?" Marja ryckte häffigt till, och hennes ansikte blef likblekt. "Tre år", rösten lät beslöjad liksom af undertryckt gråt.

"I sträck?" frågade jag vidare. Marja nickade.

Jag hade ett förvånadt utrop på läpparna, men det försvafade, bedjande uttrycket i Marjas ögon förseglade min mun. Några minuter rådde tystnad, endast afbruten af den puttrande tékitteln. Marja stödde hufvudet i handen och stirrade in i den blåa, munter hoppande sprillågan. Plötsligt rätade hon upp sig. Pupillerna sammandrogos och det kom ett uttryck af koncentreradt hat i blicken. "Det är far, förstär du", sade hon, och rösten hade en hård klang, "han har landsförvisat mig." Marja öppnade sin skrifbordslåda och tog fram ett fotografi, som hon lade framför mig. Det var bilden af en ung man i de ryska studenternas praktfulla paraduniform. Han såg ut att vara omkring 27 år, och de mörka ögonen hade ett dystert, nästan hoffullt uttryck. "Vi lärde känna hvarandra vid universitetet i Petersburg, där Rurik studerade juridik. Han är polack till börd, och då min far fick höra, att hans dotter hade fattat tycke för en medlem af det af honom så hatade folket, beslöt han ögonblickligen att skilja oss åt. Jag skickades därför till Frankrike. Det är nu tre år sedan."

"Och hur länge skall landsflykten vara, Marja?" frågade jag.

"Så länge det behagar far; ännu skyntar jag intet slut därpå," sade Marja och dolde hufvudet i händerna.

"Marja," sade jag högtidligt, "detta är slafveri, och passar ej till din öfriga karaktär. Gör dig fri därifrån."

Marjas ögon hvilade en sekund på mig. Var det afund, som talade ur blicken. Så skakade hon vemodigt på hufvudet.

Några dagar senare satt jag inne på mitt rum och gjorde förtviflade ansträngningar att samla intresset kring "Paul et Virginie", då dörren plötsligt slogs upp och Marja rusade in. Sådan hade jag aldrig förut sett henne. De vanligen bleka kinderna glödde, ögonen glänste, hela den smärta gestalten skälfdes af rörelse. Med darrande händer utbreddes hon ett bref framför mig på bordet. "Där, läs!" flämtade hon. Jag kastade en blick på de tättskrifna pappersarken. Det var ryska. "Men, Marja," sade jag förvånad, "du vet, att jag inte förstår ditt språk." — "Förlåt mig, käraste", sade Marja, "min varma vänskap för dig gör, att jag ibland glömmar vår olika nationalitet. Nåväl, brevet är från far och" — — — — — Sinnesrörelsen öfverväldigade henne. Hon föll på knä, borrhade ansiktet in i min klädning och brast ut i krampaktig gråt. Jag smekte tyst hennes nedlutade hufvud och fäste upp en af de tunga hårlänkarna, som hade lossnat. Då hon åter lyfte upp hufvudet, strålade ansiktet såsom förklaradt. "Jag får komma hem", sade hon, "och far motsätter sig ej vår förbindelse. Endast ett villkor

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — — —

Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

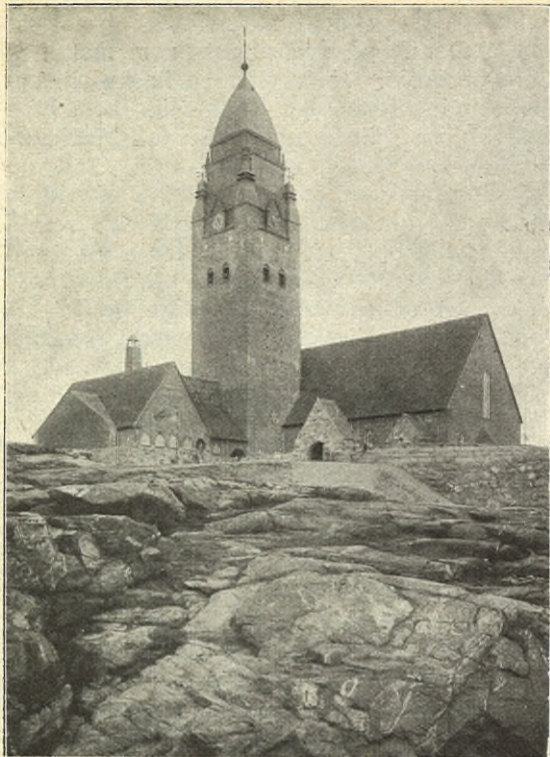
K. ANDERSON

JUVELER och PERLOR

af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infattade, till billigaste priser här i Skandinavien.

Praktkatalog och ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORIG 1. REGERINGSG. 19—21.

Två nya byggnadsverk i Göteborg.

Den nya Masthuggskyrkan i Göteborg, som invigdes den 11 dennes.

VASTHUGGSKYRKAN HETER Göteborgs nyaste tempel, synligt vida omkring, då man färdas in till staden med båt utifrån kusten och hafvet. Kyrkan är uppförd på högsta toppen af Masthuggsbergen efter ritningar af arkitekten Sigfrid Ericsson och kommer att högtidligen invigas den 11 d:s. Den besågs här-omdagen af konungen vid hans militära inspektionsbesök i Göteborg. En annan märklig byggnad, hvilken samhället med stolthet kan peka på för främlingen som vittnesbörd om den lokalpatriotism, hvilken allid tagit sig så pregnanta uttryck i staden vid Göta älf, är det nu snart färdigvordna Röhss'ska konstmuseet. Meningen med denna institution är den rent praktiska att söka intressera allmänheten för en stilfull inredning af sina hem — det gäller här först och främst den bredare allmänhet, som inte har råd till några dyra prakt saker. Vi ha ju här i Sverige många vackra allmogestilar — både möbler och textil — som upptagits och utsofrats, och dessutom gäller det att följa med särskildt den österrikiska, tyska och franska utvecklingen. Museets samlingar förstärkas årligen med ett antal föremål af olika stilarter, för öfrigt komma ständigt utställningar af det nyaste att anordnas jämte föreläsningar och förevisningar såväl för yrkesmän inom hithörande branscher som för en bredare allmänhet.

Konungen besöker Masthuggskyrkan. Vid konungens sida kyrkoherde V. Bengtson, där bakom landshöfding Lagerbring.

...täller han. Jag skall först ta min examen. Och du förstår, jag kan arbeta, och jag skall arbeta, nu då jag har ett sådant härligt mål, som vinkar. Om två månader är jag färdig, och sedan reser jag hem," jublade Marja.

Och Marja höll ord. Hon arbetade dag och natt. Endast vid våra små föstunder tog hon sig några minuters hvila. Med oro och bekymmer såg jag hur hon blef allt smalare och blekare. "Akta dig, Marja," varnade jag ofta, "tänk på att spara din hälsa. Du vet ju själf, att du ej är vidare stark." Men Marja bara skrattade åt mina farhågor, försäkrade, att hon aldrig känt sig så stark och fortsatte att arbeta som förut. Så kom den 12 juli, examensdagen. Det blef en glansdag för Marja. Hon gick ut som nummer ett ur den väldiga täflingskampen. På eftermiddagen samma dag sutto vi för sista gången tillsammans framför Marjas puttrande tésamovar. Hennes ögon strålade af glädje. "I morgon reser jag," jublade hon, "efter tre långa år skall jag äntligen få återvända hem!" Så slog hon plötsligt armarna om min hals. "Förlåt mig, käraste," och rösten hade en bedjande ångerfull ton, "det är verkligen mycket svårt att skiljas ifrån dig. Men," tillade hon muntert, "vi skola ofta skriva till hvarandra, och senare kommer du också och hälsar på mig. Det loftar du, inte sant?" Jag nickade.

Följande dag ingick med strålade solskenen. Under det jag klädde mig tänkte jag på, att Marja om några timmar skulle vara på väg hem till sitt land. Nu först kände jag riktigt, hur varmt jag var fäst vid henne, och en känsla af gränslös tomhet smög sig öfver mig.

På väg ned till frukosten knackade jag enligt gammal vana på Marjas dörr och som vanligt steg jag in utan att vänta på svar. Marja låg ännu, och då jag kom fram till sängen och såg det feberglödande hufvudet oroligt kastas fram och tillbaka på kudden, förstod jag genast, att hon skulle blifva tvungen att ligga ännu i veckor, ja, kanske månader. Stackars lilla Marja. Just när hon stod nära målet hade hennes planer så grymt korsats. Jag skulle visserligen nu få behålla

Etthundra (100) kronor

i pris för

En musikkomposition.

Som det moderna nöjeslivets a och o heter dans, bör täflingskompositionen utgöra musik till någon fin och treflig sällskapsdans.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns decembertäfling** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af **Idun senast den 1 nästkommande november.**

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända kompositionerna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 oktober 1914.

IDUNS REDAKTION.

Det nyss fullbordade Röhss'ska konstmuseet i Göteborg. A. Backlund foto.

henne, men i hvilket tillstånd! Den gamle vänlige husläkaren kom och kände henne på pulsen. Så skakade han allvarligt på hufvudet. "Öfveranstängning," konstaterade han. Men Marja hörde och såg intet. Dag efter dag och natt efter natt låg hon i samma glödande febertillstånd och det föreföll omöjligt, att hennes späda kropp skulle kunna härda ut i denna fruktansvärda kamp på lif och död. Men så en dag släppte febern henne, medvetandet återvände, och hon var räddad från den mest öfverhängande faran. Men så svag låg hon där, att det föreföll mig, som om en vindfläkt skulle kunna sopa bort henne. Så började tillfrisknandet. Men hvad det gick långsamt. Dag efter dag låg Marja blek och genomskinlig men med ett lyckligt leende på läpparna i sin smala hvita bädd. Hon låg där fullkomligt omedveten om att där ute i öster, där vägen gick till hennes land, väldiga nattsvarta moln skockade sig. Den första blodröda blixten sköt förstörande ur molnen, och den andra följde omedelbart. Den ena fände branden i Marjas eget land, det väldiga tsardömet i öster, den andra kom Frankrikes grundvalar att skälfa. Men Marja var omedveten om det blodiga skådespel, öfver hvars första scen ridån just hade gått upp. Doktorn hade förbjudit all sinnesrörelse, ty sådant kunde bli ödesdigert för den unga patienten. Jag skulle velat ropa: "Marja, ditt land brinner!" men jag teg. Sittande bredvid sängen med hennes smala hand i min talade jag om likgiltiga ting.

Några dagar gingo, och en kväll satt jag åter inne hos Marja. Det var kvällen före min afresa. Inseende att min närvaro ej vidare var af någon praktisk nytta för Marja och för att ej själf — kanske för en öfverskadlig tid framåt — blifva alldeles afskuren från mitt land och de mina, hade jag fattat detta beslut, hvilket jag nu skulle meddela Marja. Men det föreföll mig omöjligt, jag var nervös och beklämd. Flera gånger öppnade jag munnen för att tala men slöt den åter; jag kunde ej finna ord. Plötsligt ryckte jag häftigt till. Alldeles utanför fönstret hördes en lidningsutropares hesa

Sängar

Madrasser, Krollsplint 10: —. Tagel 22: —.
Stick-Täcken, Cretonne 6: —, 8: —. Saffin 8: —, 10: —, 15: —.
Filtar, Jaquard från 5: — till 20: —. Bruna 4: —, 5: —, 6: —.
Sängöfverkast 5: — 6: — 9: —.

4 St. Nygat. — ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbelyger, Dräkttyger.

Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

I dessa ofredens och orons dagar

då sinnen och hjärtan så väl kunna behöfva någon hvil från alla de sorgliga och uppslitande budskap och syner, som hvar ny dags historia för med sig, är det vårt hopp att

Iduns Julnummer

för året skall komma som en sådan ljusglimt med stämning af trygghet, hvila och helg till tusentals hem.

Svensk bygdejul

lyder i år mottot för dess program, och inom denna ram ha vi lyckats samla ett antal af våra yppersta författare och konstnärer att ge en serie bilder af svenskt lif och svensk helgstämning från skilda provinser allt från Sundets strand till vår nordligaste riksgrens. Så berättar K. G. Ossian-Nilsson en julhistoria från Skåne "En gammal herrgård", William Andersson företrädare Blekinge med "Erik Sandströms omvändelse", Carl Svenson-Graner och John Hellman bära hälsningar från Småland och Gotland. "Båten och kvinnan" heter bidraget från Bohuslän af Einar Smith och från Västergötland ger Karl Nilsson en landtlig julbild. Hjalmar Lundgren representerar Östergötland med "Andarne på Ekö", Mari Mihi Södermanland med "Max' frieri". Hvem skulle ge oss stämningen från Värmland om icke Selma Lagerlöf eller från Uppland och roslagsskären om icke Albert Engström! "En julhistoria från Dalarna" af Karl-Erik Försslund och en dito från Medelpad af Maria Rieck-Müller bilda öfvergången till öfre Norrland, där Ludvig Nordström lefvandegör Angermanland, där Lapparnas jul förr och nu med vild fantastik tecknas af Ossian Elgström, och där slutligen Elf Norrbo med förfaren hand genom Norrbotten för oss fram till sjelfva gränstrakterna, "Där gränsvakten spejar". Skalden E. N. Söderberg besjunger högstämdt "sin barndomsjul", och bland konstnärer, som bidraga, kunna ytterligare nämnas Aina Stenberg-Masolle med ett förtjusande omslag i färgtryck, Victor Andréén, David Ljungdahl, Gunnar Widholm, Edvard Berggren, Brita Ellström, Lydia Skottsberg m. fl. Af allt framgår att Iduns julnummer för i år blir

ett enastående fosterländskt dokument

som icke kan få saknas i något svenskt hem, och hvarom alla i tid, på grund af upplagens begränsning, böra försäkra sig hos våra återförsäljare.

En liten finsk Madame de Maintenon.

AF JANE GERNANDT-CLAINE.

(Forts. o. slut.)

DET GJORDE HON INTE NU längre, men i alla fall var detta nog inga händer för Madame de Maintenon... Det kunde man veta... Ett så högt exempel och föredöme för adelsflickorna. Och gemål till vänster åt en stor konung till på köpet. Hvad det betydde förstod hon ungefär och något dylikt ville hon aldrig bli själf. Ingenting till vänster — i synnerhet när man ämnade börja i unga år och kanske ändå inte fick så lätt att sätta sig i respekt — ens bland ungdomen.

Alla skrattade åt en flicka, som ville bli något — utom söta far — och inte tänkte hon öppna skola i Åbo inte. Åh nej, bättre opp. Hon skulle flytta till Sverige, till Stockholm kanske, och lägga grund till den största flickpension man sett i Norden. Själf tänkte hon undervisa i latin — och franska möjligen — och bli odödlig som Sveriges Madame de Maintenon.

Det var det namn hon valt åt sig, och när folk sågo henne komma åkande på gatorna i hufvudstaden, skulle de vända sig om och säga: — Vet ni att hon kommer från Åbo? — Från Åbo? Var det möjligt? Där ser man

hvad Finland skänkt moderlandet trots allt det gnatande på svenskarna, som man fick höra därborta. Tänk — i den finska universitetsstaden fanns det lärda män, som brukade göra sig lustiga öfver att stockholmarna kunde säga Guillaume Pell. Och nog lät det dumt alltid, men sådana försälliga misstag förekommo aldrig bland elever från den Spångeska pensionen. De visste nog hur de skulle uttrycka sig och hvad de borde akta. Nordens Madame de Maintenon talade alltid så vackert om fosterlandskärleken och tillät till exempel aldrig att någon gjorde spe af svenskarna — allraminst om bespottarna voro från Finland. Sjelfva Tredje Gustaf kunde knappast vara ömtåligare, när det gällde Sveriges ära; det var inte underligt att föreståndarinnan för den nya flickpensionen var så adulerad. Man påstod till och med att kungen talat till henne på en hoffbal och ställt om att hon blifvit presenterad för drottningen. Men var hon inte gift, detta under i Norden? Gift? Nej.

Lilla mamsell Spånge stod och nickade för sig själf. Inte skulle hon ha någon brådska att träda in i äkta ståndet inte. De som voro gifta hade inte för trefligt och de namnkunnigaste kvinnor hade varit jungfrur som Jeanne d'Arc och Sveriges snillrika Christina. Jungfruståndet var bäst, men gift eller inte skulle hon hålla en förfärlig ordning på allting. Aldrig gå med håll på strumporna eller glömma att skrapa sina naglar. Ingen skulle ha finare speisar kring halsklädet än hon hade eller en sådan drottningbyst. Det kunde man inte se spår till än förstås, men hvem visste hvad som kunde komma.

Allt hvad hon sade eller gjorde i och utom pensionen var högst remarkabelt, och när hon språkade latin, gick det som ett rinnande vatten — hvilket var mindre märkvärdigt, när man tänkte på de miljoner kvinnor, som talat det språket förr i världen. Men det hade herrarna glömt. Nu var man en drottningens vederlike, bara man kunde svänga sig med några glosor. En annan Maria Stuart nästan. Himlen bevara henne från högfärdssynden — men inte var hon högfärdig vidare, hon, Vivian. Lite fallen att meditera kanske, lite lättjefull när det inte gällde boken. Andra flickor hade alltid någonting i händerna och pinnarna i knypeldynan, de dansade inte för ofta mellan hennes fingrar, de. Hon hade inte tid liksom för sådant, men om söta moster inte kom snart, blef det för mörkt rättnu att gå i bodarna.

Klockan var öfver två, half tre i det närmaste. Om dagarna varit dubbelt så långa ändå eller om man aldrig behöft sofva! Ack, den som fått ligga vaken nätterna igenom och titta på fönstren midt emot som om det varit gamla bekanta — hvilket det också var. Det var det underliga med alla fönster att de hade en själ, där något tilldrog sig innanför rutorna — någonting, om det nu var ondt eller godt, det visste man inte, lika litet som när det är fråga om människor. Sjelfva bodde hon och söta far vid Tavastgatan, och huset midt emot deras egen trälänga var af sten med tjocka murar, det smutsigaste bruna tegeltak och en rund glugg uppe i frontespisen. Den gluggen var som ett stort svart öga att titta på och gaf ljus åt en vind, där Madame de Maintenon höll ett slags spökskola. Eleverna sutto där som skuggor, och där kom hon själf, hög som en drottning och vacker som — nej, inte behöfde Madame de Maintenon vara vacker.

Dylikt var öfverflödigt. Hon blef lika beundrad ändå — dyrkad, kunde man säga, för sin stora lärdom. Alla följde henne med blickarna, alla ville de visa hvad de kunde

(Forts. se sid. 660).

skri: "Krigsnyheter, krigsnyheter!" Jag kastade en förfärad blick på Marja. Hon hade uppfattat orden. Hennes ansikte var likblekt och ögonen vidgades af skräck. Hon reste sig upp i sängen och klamrade sig krampaktigt fast vid mig. "Hvilket krig?" hviskade hon hest. "Kära lilla vän," sade jag i lätt ton, "det är Serbien, som bråkar litet. De där staterna där nere på Balkan äro Europas oroliga hörn. Och nu skall du sofva," tillade jag och reste mig upp, "det är sent." Marja slöt lydigt ögonen. Dessförinnan hann jag dock uppfånga en hastig, forskande blick.

Inkommen på mitt rum började jag packa. Hvad jag haft att säga Marja var fortfarande osagdt. Men det var kanske bäst att göra afskedet så kort som möjligt.

Dagen därpå, då jag komme in till Marja för att säga henne farväl, skulle bilen redan stå färdig att föra mig bort och alltsammans skulle vara oåterkalleligt.

Jag gick till sängs, men kunde inte sofva. Oupphörligt förekom det mig, som om något hade händt Marja. Jag hade gått in till henne, om jag ej varit rädd att väcka henne. När den första dagern silade in genom rutorna steg jag upp, trött och förbi efter en genomvakad natt. Vid frukostbordet hörde jag tankspridt på alla madames utjutelser. Jag förstod väl hennes förtviflan; hon hade tre söner i kriget. Men på mig verkade den i alla fall löjlig och grotesk. Efter frukosten begaf jag mig direkt till Marjas rum för att säga henne farväl. Utanför hennes dörr stannade jag ett ögonblick för att hämta mod, sedan öppnade jag sakta och gick in. Marja låg orörlig med slufna ögon, alltså sof hon ännu. Jag smög mig bort till sängen — och stannade som förstenad. I den krampaktigt slutna högra handen höll hon ett tillskrynkladt tidningsblad. I lumsstora svarta bokstäfver stirrade emot mig redogörelser för striderna på östra krigsskådeplatsen. Hastigt böjde jag mig öfver den orörliga gestalten och lade handen på hennes hjärta. Det hade upphört att slå. Marja var död, dödad af några svarta bokstäfver på ett tidningsblad! Uppskakad sjönk jag ned på en stol och dolde ansiktet i händerna. Jag förstod väl, hur allt hade gått till. Marjas misstankar hade blifvit väckta genom tidningsutroparens skrik och närda genom min nervositet och oro. Då jag sedan aflägsnat mig, hade hon genom fönstret tillhandlat sig en tidning och läst de dödsbringande raderna. En knackning på dörren afbröt min tankegång. Jungfrun stack in hufvudet och anmälde, att bilen väntade och räckte mig på samma gång ett telegram. Det var till Marja och innehöll endast tre ord: "Rurik har stupat."

Jag såg på det lugna, bleka ansiktet, som hvilade på det hvita örngottet. "Hans bädd är säkerligen ej så ren som din, lilla Marja," hviskade jag. Så smög jag mig ned i trädgården, plundrade den på dess rosor: röda, skära, gula och hvita och strödde dem till ett doftande täcke öfver Marjas bädd. Den utanför väntande bilen frustade otåligt. Jag gick mot dörren. På tröskeln vände jag mig ännu en gång om för att kasta en sista blick på den kära flickgestalten, som slumrade bland blommor. En röd ros hade fallit ned och låg såsom en tung droppe af det rödaste hjärteblod på det hvita golfvet.

En stund senare saff jag på fåget. Då det gled ut ur den väldiga banhallen, kände jag mig som en, hvilken räddat sig ur ett brinnande hus, men måst under de sammanstörtande spillrorna kvarlämna det käraste han ägde.

"VÅR SVENSKA MARSELJÄS."

Landstormssång.

Kraftigt

mätligt marschtempo

Josef Eriksson.

Hör klockornas gång! Med tungor af malm de sjunga nä--ra och

vi--da en uppbrottssång, en morgonpsalm, ett sting i vår vänstra

si--da. Nu bryta vi upp, nu tåga vi fram vårt land, vårt hem att

freda. Och Han, som ledde de svenskes stam, skall än en gång oss leda.

DEN TAFLING, SOM NYLIGEN anordnades af Dagens Nyheter för åstadkommande af en landstormssång, utgick, som bekant, nedanstående dikt af Johan

Nordling som segrare bland ett par hundra insända förslag. Af ett sextioal kompositörer, som velat presentera en tondräkt till denna "vår svenska marseljäs" — för att använda en benämning af prisdomarne — förvärfvades priset af Gunnar Norlén, hvilken vackra och hurtiga melodi också publicerades i Dagens Nyheter för den 8 sept. Emellertid har från en del håll anmärkts, att hr Norléns melodi är ganska svårsjungen samt kräfver ett tämligen stort röstomfång. På mångas begäran meddelar Idun nu därför vidstående tilltalande tonsättning af den kände talangfulle Uppsalakompositören Josef Eriksson — hvilken melodi obestriddligen ligger bekvämare för unison sång af mer eller mindre oskolade röster.

LANDSTORMSSÅNG.

Hör klockornas gång! Med tungor af malm de sjunga nära och vida en uppbrottssång, en morgonpsalm, ett sting i vår vänstra sida.

Nu bryta vi upp, nu tåga vi fram vårt land, vårt hem att freda.

Och Han, som ledde de svenskes stam, skall än en gång oss leda.

Farväl, min hustru, farväl, min son, farväl, min dotter kära!

Din man, din far går fjärran ifrån, men blir er dock alltid nära.

Håll elden klar på vår spiselhärd och låt ej skytteln stanna.

Jag hör deras sus på min enslingsfärd och lyfter högre min panna.

Så vaken I villigt, så stånden I fast, mens stormen vredgas och dånar.

Jag kommer tillbaka, jag kommer med hast, när åter vår himmel blånar.

Men stannar jag borta, så torken er tår: den sorgen är ljuf att bära.

Ej stoltare väg genom tiderna går än falla för Sveriges ära!

JOHAN NORDLING.

ETT BESÖK HOS VÅR

TILL
MATILDA JUNGSTEDT

CARMEN.

AMNERIS.

PORTRÄTTE

DJAMILEH.

I LASHÖRNET.

MELAN M.

GRANNSKAPET AF STOCKSUND LIGGER INBAD-
dad bland furor och löfträd på en kullens slutning villa
Solhaug, där fru Matilda Jungstedt, Carmens och Or-
feus' genialiska framställarinna på den svenska lyri-
ska scenen, numera inrättat sitt vackra konstnärshem.
Och det är dit vi styra stegen en solblinkande höstdag för
att få en timmes samspråk med sängerskan, med anledning af
hennes 50-årsdag, som infaller nu, den 13 oktober.

Uppriktigt sagt hade vi ämnat söka henne i hennes klädloge på
Operan en förmiddagsstund, medan hon hvilade ut efter en repe-
tition, men hon står besynnerligt nog ej att anträffa inom
de murar, där sånggudinnorna företrädesvis lära ha sitt hemvist,

SVENSKA CARMEN.

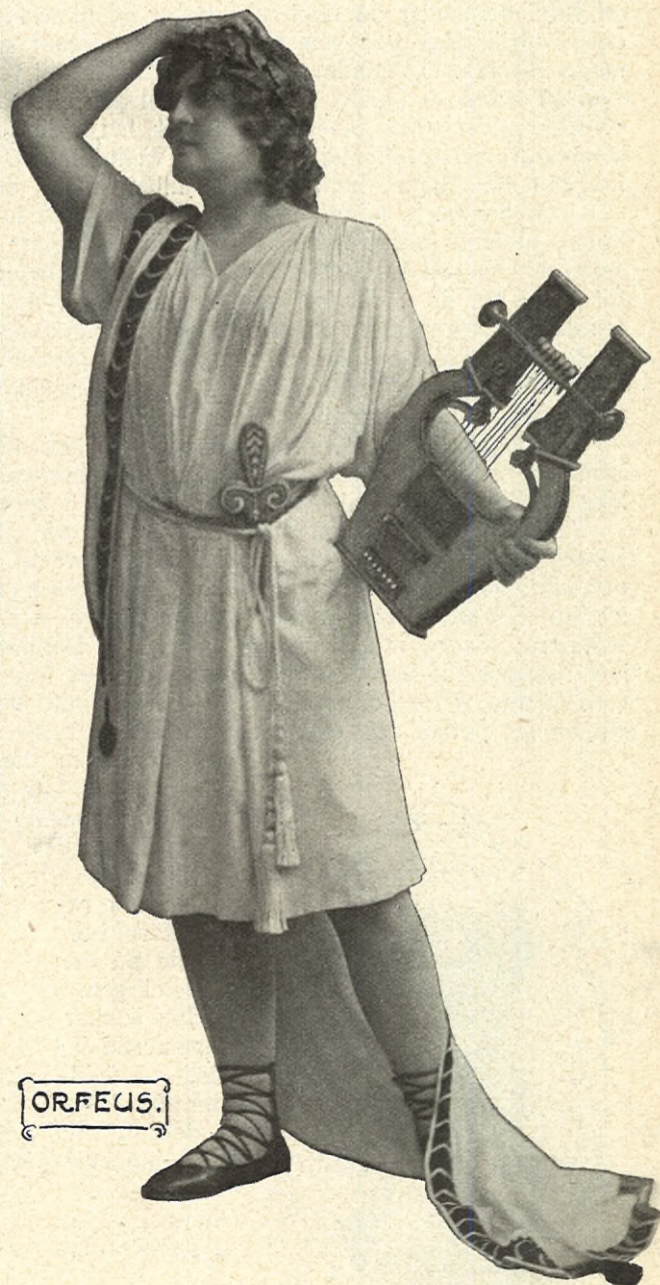
PÅ 50 ÅRS DAGEN
13/10 1918

HERVOR.

LEONORA.

ORFEUS.

FÖR DAGEN.

AN OCH SON.

VILLA SOLFAUG.

lika litet som hennes namn numera förekommer på operans affisch. Frasen "en prydnad för vår lyriska scen" har mer och mer fått en bismak af ironi, sedan det visat sig, att dessa prydnader upphöra att finnas därstädes midt i blomningen af sin verksamhet. De stora begåfningarna aflägsnas helt enkelt från Operan, i stället för att de borde vara knutna till densamma med olösliga band.

Låt oss göra en liten återblick! Fru Ostberg försvann från Kgl. teatern helt oförmodadt, utan ens ett afskedstagande till den publik, som hon i många år ljusat med sin stämglans och sin klassiskt ädla sångkonst, fru Claussen for till Amerika, då hon prydde scenen som bäst, John Forsell, mästernsångaren, likaså, och fru Matilda Jungstedt njuter nu ett ofrivilligt och alldeles för tidigt otium därute

NANCY

vid Stock-
sund, medan
ännu hennes
Carmen, Or-
feus, Amne-
ris, Delila m.
fl. lefva friska
i publikens
hågkomst
som något af
det yppersta
vår operascen
någonsin haft
att uppvisa i
fråga om väl-

ljudsmättad och artistiskt utmejslad sång
samt djupt trängande dramatisk gestaltungs-
kraft.

Det har ögonskenligen sin risk att vara den
tondramatiska konstens prydnad i Sverige. Det
slutar merendels med att vederbörande måste
gästspela i främmande land eller också sofva
på de redan vunna lagrarna härhemma. Att
höja sig öfver medelnivån som artist går bara
till en liten tid; det förefaller att här och hvar
i hörnen finnas en surnad opinion, som har satt
sig den heliga uppgiften till mål att bromsa hvarje stark och frukt-
bar konstnärsvilja, tills den faller ihop vingarna.

Men fru Jungstedt har ingalunda lust att nu i sitt lifs zenit lägga
armarna i kors och låta sitt konstnärliga kapital ligga obrukadt.

"Det är kuriöst", säger konstnärinnan, där hon sitter i sitt sol-
badade arbetsrum och låter sitt lifliga, vackra ansiktets minspel
liksom färglägga orden, "att här anses man gammal bara man har
ett fåtal decennier på nacken. Hvad inverkar kalenderåren, när
ens sinne är lika ungt som förr och man känner sin konstnärstör-
måga obruten. I utlandets konstcentra torde det vara ganska säll-
synt att publik och kritik först vädjar till den eller den sångerskans
prästbetyg, innan de bestämma sig för, huruvida de skola godtaga
hennes artistskap eller ej. Var inte Pauline Lucca lika uppskattad
fast hon inte längre kunde räknas till de unga, och m:me Calvé,
m:me Melba m. fl. kända operasångerskor, alla ha de utöfvat sin
konst, alldeles oafsedt huru många födelsedagar de haft. Men
saken är den, att därute får det konstnärliga arbetet verkligen gälla
för hvad det är... där har man tillstånd att fylla både fyrtio och
femtio och fortfarande få arbeta och bli uppskattad i proportion
till hvad man förmår, utan att unga kritici, som naturnödvändigt ha
ringa eller ingen erfarenhet, med några rader helt frankt tillåta sig
deklarera att man ingenting duger till."

Fru Jungstedts stora, strålande ögon bli helt allvarliga och det
kommer ett linjeskarpt veck mellan ögonbrynnens mörka bågar.
Men så skrattar hon till och tjuvpojken leker i ögonvrårna.

"Titta hit", säger hon och pekar på en på väggen hängande
teckning, framställande ett ansikte, genomkorsadt af många fåror
och uttryckande den beskaste elakhet. Masken håller en gåspenna
mellan läpparna, från hvilken gallan dryper, och därunder står:
Kritikern; längre ned läsas några ord af Bernhard Shaw, hvori
han redogör för hur det gick honom, då han tog anställning som
medarbetare i en Londontidning. Först skulle han sköta afdel-
ningen för politik och ekonomi, men det befanns att han bar sig

åt som om han varit tokig.
Då gjordes han till musikkritiker
och där passade han som hand-
sken till handen, emedan det pri-
viligerade
vansinnet re-
dan förut här-
skade på den
afdelningen.

"Jag önskar
emellertid in-
te," fortsät-
ter fru Jung-
stedt, "att
den unge kri-
tiker, som i
känslan af sin
plötsligt er-

CHERUBIN

hållna makt-
ställning gaf
mig underbe-
tyg som
konstnärinna,
ska misstän-
kas för att
vara galen.
Han lär ju se
mycket hyg-
gig ut och jag
hoppas att
hans släktin-
gar redan
sätter honom

högt. Det förvånar mig endast, att han affärda-
de mig med en så trygg gest, som om hela min
konstnärsbana ej varit något att räkna med...
Ett kan jag dock säga, utan själfförhåfvelse:
jag har arbetat! Det har ej funnits ett ögon-
blick i mitt lif, från den stund jag började som
elev under Julius Günther vid Musikaliska
akademien och tills nu, som jag inte känt den
djupaste respekt inför konsten och i följd af
denna känsla satt in hela mitt jag på att ge-
nomtränga och lefvandegöra de uppgifter, som
förelagts mig. Det mål man eftersträfvat när man ju aldrig, men
jag har syftat högt, det kan jag försäkra.

Det är just häri jag tycker att de unga från i dag skiljer sig
på ett betänkligt sätt. Det förefaller mig, som om de ej toge sitt
arbete med samma stränga allvar — de gå upp på scenen och de-
butera gladeligen — jag räknar icke den lilla rampfebern — och
om de komma någorlunda drägligt igenom historien och få de
obligatoriska blommorna från de obligatoriska vännerna samt en
välvillig recension i morgontidningarna, så krypa de själfvörnöjdt
upp i sitt soffhorn och säga: si så där ja, nu har jag mitt på det
torra, nu är jag artist!

Ack, hvilket naivt själfbedrägeri! En debut utgör mycket säl-
lan kriterium på något artistskap, och är man "til syvende og
sids" vorden artist, kan man ingalunda slå sig till ro inför det
vunna resultatet. Men det är det jag tycker de unga nufilldags
göra i oroväckande grad. De känna sig färdiga. Aldrig blir en
artist "färdig", lika litet som en människa blir det. Min Carmen,
till exempel, tror ni att jag känner mig färdig med den... visst
inte. Jag upptäcker fortfarande i hennes skiftande personlighet
nya drag, som jag skulle vilja framhäfva, nya strängar i hennes
själ, som jag skulle vilja låta klinga.

Apropos Carmen, så besökte jag Sevilla under min Tenerif-
fa-färd för ett par år sedan. Jag ville nödvändigt se de spanska
cigarrarbeterskorna på ort och ställe, och jag fick också, efter
rätt mycken svårighet, tillstånd att besöka en tobaksfabrik."

"Nå, träffade ni er Carmen?"

"Vet ni hvad jag såg: en samling fula kvinnor, några till och
med afskyvärdt fula, och en hel hop barn hade de också. För
deras egen välfärds skull hoppas jag att så många som möjligt
af mödrarna voro giffa, fast jag betvivlar det... Men så fanns det
i skocken en eller två med den där grandezza-hållningen, och med
svarta brinnande ögon samt den röda blomman i håret... och
jag sa till mig själf: Carmen!"

Vår svenska Carmen har emel-
lertid säkert aldrig haft sitt mot-
stykke under Sevillas himmel,
men det gör ingenting till saken,

det kan ej
minska något
af det fullän-
dadt artisti-
ska patos,
som fru Jung-
stedt förstått
att ingjula i
Bizets mä-
sterverk.

Fröken Sig-
ne Hebbe,
som i paren-
tes anser fru

BENJAMIN

80-TALET

VID 4 ÅR

90-TALET

Jungstedt som sin främsta elev, och hon har haft talrika begåfvade elever under sin mångåriga verksamhet som sångpedagog och lärarinna i dramatisk plastik, förklarar att fru J. i Carmen är enastående inom den europeiska scenkonsten; fransmän sätta henne i jämbredd med m:me Calvé och här i Norden är ju hennes Carmen, liksom hennes Orfeus, vorden klassisk. Den norske komponisten Chr. Sinding har sagt om fru Jungstedts tondramatiska konst att den "verkar befruktande"; en tysk musiker, som hörde fru J. i Berlin, blef slagen af den adel, hvilken präglade såväl sångföredraget som gestaltens statuariska resning, och yttrade: "eine vornehme Stimme wie die Dame selbst".

Och adel, konstnärlig adel är just det utmärkande hos alla fru Jungstedts sceniska figurer. Erinrom oss hennes skälmske, graciöse Cherubin i "Figaros bröllop", en rococofigur hämtad direkt ur Watteaus arkadiska landskap, hennes muntra Nancy i "Martha", hennes ädle Hervor i "Tirfing", hennes Benjamin i "Josef i Egypten", den bländande Djamilah, den stolta, passionerade Amneris i "Aida" — hos alla röjer sig denna skönhetsans, som födes ur ett estetiskt temperament. Men det estetiska kynnet är blott en af facetterna på fru Jungstedts begåfning. Det rikaste hos henne är uppfattningens smidighet, lifskänslan, fantasistyrkan och humorn. Det är med dessa andens redskap hon danat människor på scenen, människor, som vi förstått ända in i hjärtegrunden, emedan de varit sanna.

Naturligtvis har en konstnärlig verksamhet sådan som fru J:s också blifvit hedrad med yttre utmärkelser. Sålunda erhöll hon ur konung Oscars hand medaljen Literis et artibus i briljanter, och professor Julius Kronberg förärade henne vid ett tillfälle en utomordentligt vacker lyra — främst kanske för att uttrycka sin beundran för hennes nobla Orfeusframställning.

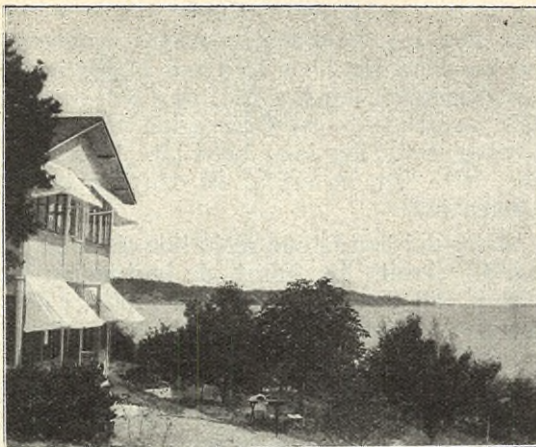
Det faller oss in, medan vi nedskrifva dessa rader, att fru Jungstedt med sin mångåriga musikaliska och dramatiska erfarenhet borde kunna bli en god ackvisition som lärarinna vid Operaskolan. Vi öfverlämna idén till begrundande åt vederbörande.

Men nu återkomma vi till den värderade artistens 50-årsdag; med den sammanhänger också på visst sätt hennes 25-årsjubileum som operasångerska. Hennes egentliga debut ägde rum den 21 januari 1889 — konung Oscars 60-årsdag — då hon utförde bergadrottningens parti i Hallströms "Den bergtagna". Men den allra första gången hon, som hon själf säger, "kände efter om hon kunde stå på scenen", var vid ett föregående tillfälle, då hon sjöng Pantalis' få takter i "Mefistofeles" mot Anna Klemmings Helena.

Nu väntar publiken att få möta sin favorit inom operamurarna den 13 oktober; den kommer också att sättas i tillfälle härtill genom den festföreställning af "Carmen", som då skall äga rum. En fullsatt salong skall därvid tackande hylla henne för hennes stora insats i vårt tondramatiska konstlif. —

Matilda Jungstedt är sedan några år tillbaka gift med artisten Fritz Reutersvärd och har från sitt föregående äktenskap en son, Kurt. En af våra bilder återger de tre familjemedlemmarna ute på villa Solhaugs veranda, en bild, som togs en af de sista septemberdagarna, medan vildvinets högröda blad, lösryckta af blåsten, föll ett och ett till den svenska Carmens fötter, som symbolen för den lifspurpur, hvilken genomströmmar hela hennes konst.

ERNST HOGMAN.

Fru Jungstedts sommarvilla Hästö vid Arkö lotsstation.

I sommarhvardagslag hos fru Jungstedt.

FRAN NORRKÖPINGS ÖSTRA station glider tåget säfligt ut efter Bråvikens södra strand, så att man har god tid att låta blicken fångas af de vackra bilderna, mestadels af leende natur, som filmas fram, och efter två timmars färd när man äntligen slutstationen Arkösund. På denna underbart vackra plats, Norrköpingsbornas paradys, har Matilda Jungstedt tillbringat mer än en af sina barndoms ljusa somrar och man träffar där åtskilliga skärgårds- och lotsfamiljer, som minnas henne från den tiden. Det är väl också de minnena som åter och åter locka henne dit ner så snart sommarflåktarne börja röra sig, och därutanför på en lifen idyllisk furubevuxen holme, kallad Hästö, har hon äfven framlevat denna sommar. Där älskar hon att sitta på klipporna, omsvept af den friska vinden, där nedanför i vågorna tager hon hvarje dag sitt morgonbad, hvilket gärna efterföljes af ännu ett eller kanske till och med två under de varmaste dagarne, där njuter hon i fulla drag ett af sina bästa nöjen — det att buren på vindens vingar segla fram öfver den glittrande vågen, och stor är förtjusningen, då gamle mästerlotsen Nils Petter — "älsklingen" — kommer med bjudning till en dylik färd. Det är kanske i umgänget med de enklare i samhället som man allra mest beundrar hennes väsen. Ursprunglig och naturlig, impulsiv och hjärtegod låter hon då aldrig ett ögonblick sin öfverlägsenhet träda i förgrunden, och barnen blifva hennes gifna vänner. "Hur gick det med läxan i dag, Aina, kunde du berätta om, när Israels barn lågade genom Röda hafvet?" Frågan ställdes till lotsens lilla flicka, och i dennas bror, den 11-åriga Erik, hade hon en trogen och hängifven riddare. Man må dock ej föreställa sig att tiden endast är upptagen af hvila och de landliga nöjena, det arbetas äfven, och det med lif och lust.

En af våra yngsta, mest lofvande sängerskor har den oskattbara förmånen att älnjuta fru Jungstedts uppoffrande och varmt intresserade ledning, och eleven kan inte finna ord nog starka för att uttrycka sin beundran för den skickliga och energiska lärarinnan, men icke mindre för den hänsynfulla finhet hvarmed hon som frilev behandlas. Lektionerna efterföljas gärna af favorit-dryckens servering — "det är så bra få en anled-

ning" — och så undfågnas man med kaffe och "hemmabakt".

Det kan ju lätt tänkas, att den som varit van att så ofta stå inför offentligheten, gärna flyr undan densamma under någon tid af året, men det är nog inte många som kunna föreställa sig att den som dock varit sig vid stora förhållanden, kan finna sin största tillfredsställelse i den fullkomliga afskildheten och det absoluta lugnet. Så är emellertid förhållandet med Matilda Jungstedt — aldrig känner hon sig lyckligare än då hon samman med sin familj får tillbringa en solig sommar bland klippor och skär, och aldrig ter hon sig mera fager än där i sin hvita sommarklädnings och med en hvit hatt mjukt slokande öfver det mörka håret.

Det som i konstnärinnans ansikte kanske mest "tager en" är hennes stora, varma leende; det är som om detta utginge från hela hennes varelse, man känner sig på ett sällsamt sätt omstrålad och värmd däraf och man märker att det är en återspeglings icke blott af en stor, rik personlighet, men också af en varm och för alla kännande själ.

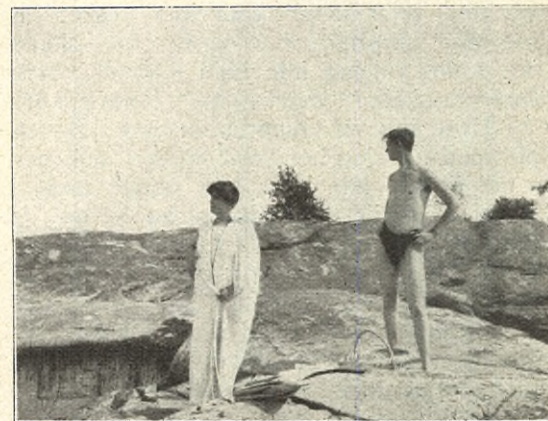
Aldrig hör man henne tala annat än godt om sina medmänniskor, hon tror dem alltid i det längsta om godt, och gäller det att träda fram och försvara sina åsikter, brytes nog gärna en lans för ära och rätt. Det var med en stilla fröjd man lyssnade till hennes skildring af kamraten Arvid Odman och de vackra ord, som uttryckte hennes saknad vid hans bår.

Den för några år sedan aflidne äldste sonen — hans död var måhända ett slag, som gifvit henne elddopet, tyckes beständigt föresväfva henne, och hans ovanligt vackra gossebild har hon omkring sig i alla åldrar och storlekar. Det är rörande höra henne tala om sina båda pojkar, "den mörke och den ljuse", och man får ovillkorligen föreställningen, att hon alltjämt känner sig omgifven af dem båda.

Hennes lefnadsvanor äro enkla, men med sitt sinne för allt skönt och en aldrig svikande konstnärlig smak förstår hon att äfven i det anspråkslösare sommarhemmet skapa omkring sig en sällspord harmoni och hemtrefnad. Denna förhöjes ytterligare genom hennes utomordentliga förmåga att vara underhållande, vare sig hon vidrör djupt allvarliga ämnen eller i en gladare tonart låter sin oförbränneliga humor spela.

Allt som allt — Matilda Jungstedt är icke blott en den äkta konstens bärarinna, men hon är också, hvad som icke alltid är fallet, på samma gång en fin och ädel personlighet, anspråkslös och god — ett harmoniskt, fulltonigt ackord, hvars klang man aldrig glömmar, när man en gång haft lyckan få lyssna därtill.

SIF.

Fru Jungstedt med son vid badplatsen på Arkö.

(Forts. fr. sid. 564.)

— amo, amas, amat — men hon hade inga favoriter själf utom möjligen en stor grön papegoja, nej, en vindhund. Hade det icke varit otänkbart för en sådan personlighet, skulle hon lika gärna kunnat hylla en gårdvar af vanlig finsk sort.

Det fanns en sådan i huset midt emot, och i tankarna gick hon tvärs öfver gatan och hälsade på honom. Utanför hennes fönster slungade en gatpojke stenar efter grannens katt, och i det hon hyfte åt honom, sköt det blixtnabbt igenom hennes hufvud: Här kommer moster Sigrid! Men inte var det söta moster inte. Det var samma magra, främmande dam i salopp, som hon sett för en stund sedan, och i nästa ögonblick gick hon ut i köket och ropade: — Kajsa Stina, tag på dig! Vi ska gå till söta moster, eftersom moster inte kommer hit. Vore jag så vidskleplig som du, kunde jag få för mig att jag sett hennes vålnad.

— Herre Jestanes, skrek pigan, hvad säger hon? — Jag säger ingenting. Skynda dig bara, utbrast lilla mamsell Spånge, men själf stod hon ett par ögonblick orörlig och tänkte på en främling, en lång mager fru med underligt spejande blick...

*

En främling, en lång, tunn brunett i svart salopp, frasande kjol och en lät slöja, som föll ned från hattens brätte... På afstånd och kanske utan att bli sedd, hade den mörka gestalten följt lilla mamsell Livia och hennes piga, när de lämnade trälängan framför stenhuset med frontespisen. Det var en god stund sedan, och i den lätta skymningen, som började svepa henne i sitt dunkel, vandrade hon fram och tillbaka längs husraderna, till dess en krokig figur i allongeperuk strök förbi hennes silkeskjol. Ett par minuter senare stod hon utanför den förstugudörr, han nyss dragit igen efter sig. Där befänkte hon sig ett ögonblick, men då hon väl satt sin fot på trasmattan, gick hon hastigt till professorns rum och lyfte handen till en knackning. Vid hans korta "Kom in!" gled fingertopparna från låsvredet, och det var först då hon hörde hans steg öfver golf-tiljorna som hon trädde öfver tröskeln, utan att möta hans blick. Intet var lättare, ty det låga talgljuset han fändt på sitt arbetsbord lämnade bortre delen af rummet i skugga, och det var han själf som fick stänga dörren. Sedan stod han ett par sekunder och betraktade hennes rygg, men efter en kort, hård, spejande tystnad gick han hastigt fram i rummet och bort till henne.

— Och det vågar ni? var det första ord han fick öfver sina läppar. Ni vågar göra allvar af er hotelse i brevet och komma hit?

Hon hade kastat sin slöja tillbaka öfver hatten, och mot hans ansikte lyftes ett par ögon så dunkla, att de tycktes vara utan blick: — Ja, sade hon, det gör jag. Man vågar mycket, när man inte längre har någonting att frukta. Och så långt har det gått med mig. Men att ni kände igen mig...

— Jag? skräffade han kärft. Det skulle bara fattas att jag inte känt igen er. Men hvarför är ni här? Hvad vill ni? Fatta er kort.

— Hvad jag vill? upprepade hon. Se er. Tala med er. Jag har varit mycket sjuk och är det ännu. Inte bara mitt gamla onda i bröstet. Det är en annan sjuka — qui ne pardonne pas non plus — ånger. Men nu har jag sett er — och jag har sett barnet. Ni får göra med mig hvad ni vill.

Hon hade sjunkit ned i en stol och han böjde sig fram emot henne: — Ni har sett flickan, säger ni? Tala med henne?

— Inte tala — hon sträckte fram händerna — inte ett ord. Kanske att hon inte en gång märkte mig och hon vet ju inte att

jag är här. Ingen vet det utom syster Sigrid. Och hon tog emot mig som den synderska jag är, Lars Henrik. Men jag begär ingen barmhärtighet. Jag har gått upp och ned på gatorna och — — — Och sedan vet jag ingenting mer. Jag kom bara hit. Men hvad gör ni? Är ni rädd att den lilla kunde komma in?

Under det hon talade reste hon sig med ett kväfdt skratt, ty han hade lagt haken på dörren till den inre våningen. Men i det samma kom han ihåg att både Kajsa Stina och Vivan voro utgångna och lyfte af järnkroken och vände sig om och betraktade gestalten af den mörka kvinnan framför honom.

I skenet från den eld, som nu brann i hennes dunkla ögon, fick ansiktet ett något af själfull och falnande ungdom, hvilket kanhända skulle vara borta i nästa ögonblick, men som gjorde det underligt tagande nu. Rätt upp och ned stod hon, trotsigt rak i sin slanka hållning. Det var en lång, aristokratisk svenska med profil af en skuren kamé och mörka — kanske svärtade — ögonbryn under ett ännu rikt bronsbrunt hår, för icke längesedan ryktbart på båda sidor om Bottnahavet. Den smala munnen, en gång något af det finaste man kunde se i ett kvinnansikte, skälfade af tillbakahållen rörelse, och som hon stod och iakttog professorn i romersk litteratur, drog en skugga öfver hennes panna. Han hatade henne — nu — men så hade det icke alltid varit, och den förviflan han känt en gång, den hade han glömt vid glaset. Det vittnade ansiktets färger om, och hvem var skuld till det? Hvem, hvem? Hvem hade haft detta mannaöde i sina händer och gjort det till hvad det var — en förgrämd och något försupen lärds icke så ovanliga historia?

— Ni är rädd att någon kunde komma in och få se mig? mumlade hon. Ni är som syster Sigrid, ni skäms... Går jag hem till henne och ber att få ligga där natten öfver, så ger hon väl ett par iskalla lakan åt pigan och säger: "Bädda åt henne". Och det är detsamma. Det var inte därför jag kom hit. Jag ville se er.

— Mig? hånade han. Hade du handterat mig lindrigare för sju år sen, skulle jag kanske troff dig. Men inte nu.

I hennes infallna kinder steg en rodnad: — För sju år sen var jag inte mig själf. Rakt från mina sinnen var jag. Det var jag och ändå inte jag, Lars Henrik, förstår du inte det? Jag gick i sömnen —

— Och lämnade hus och hem, din man och barnet i sitt kränka tillstånd. Strypsjuka fick hon dagen efter det du rymde. Vet du det?

— Jag vet — hon grep efter hans hand, som han ryckte ifrån henne — att du hatat mig och hade rätt att göra så, men ingen anar hur mitt hjärta kom till dig. Så ödmjukt, vet du, och med en sådan värme —

— Hvarfalls? Ni talar i yrsla, tror jag.

— Kanhända, hviskade hon, men den yrslan var mitt lif. Jag höll af dig som man håller af det käraste — det som är förmer för en, förstår du, än ens kärlek. Och jag vätte dina händer med tårar —

— Att ni inte blygs, hväste han emellan tänderna, att tala ett sådant språk med någon annan än er amant.

Återigen hade hon sjunkit ned på stolen: — Min amant... Jag har ingen amant. Jag är mer ensam, tycker jag, än de ensammaste på jorden.

— Är det... slut alltså?

— Ja, sade hon sakta. Det är slut. Jag har intet hem, ingen härd, intet mål men — men jag ville se barnet och — — — er. Därför — orden kommo snabbare — skref jag också med förra båten. Jag hade legat på sjukhus och när jag kom upp och ut, så hade

jag en dröm. Jag spatserade omkring i Stockholm, tyckte jag, med syster min, med Sigrid, och rätt hvad det var så mötte jag — mötte vi — er. Ni lade armen om våra axlar och jag kände er kära närhet mot min kind...

Han satt halft bortvänd ifrån henne och slog ut med handen, som hon grep och släppte: — Så var det, Lars Henrik... Vi vandrade länge igenom gator och förbi kyrkor och satte oss i lä af en hög mur med utsikt öfver många vatten. Mina ögon hade fallit ihop, jag kunde inte öppna dem och höll bara hela tiden min kind emot er arm. "Se, jag har blifvit gammal", ville jag säga, och då kände jag ert leende. Jag såg det inte och behöfde inte se det, för det satt midt i hjärtat på mig. Allt visste ni — hur sjuk jag varit, hur ensam jag varit och hur jag längtat efter er och barnet. Och jag tänkte: Bara jag får dö hos honom, så blir allting bra. För jag har ingenting att lefva af. Allt hvad jag äger och har i denna värld har jag på mig. Men det är detsamma. Här finns väl inte — hon lyfte hufvudet och såg på honom — den minsta lilla vrå, där jag kunde få stanna aldrig så lite, en enda natt bara? I natt?

Hans buskiga ögonbryn höjde och sänkte sig spasmodiskt:

— Har — men har ni mist vettet rakt? Ska jag bli till ett åtlöje för hela Åbo stad för andra gången kanske och ta min förlupna hustru till mig som man tar en — han sväljde orden — en af samhällets utstötta till sig för en natt?

— Ja, skymfa mig, utbrast hon och reste sig så snabbt, att han snarare såg att det var gjort än att hon gjorde det. En sekund möttes deras blickar och i nästa ögonblick störtade han sig öfver henne och grep efter den lilla blänkande fingesten, en fickpistol, som hon dragit fram under saloppen och ville föra mot sin tinning.

— Ni är väl inte galen? Tänker ni ta lifvet af er? Var det därför ni kom hit? ropade han, under det hans fingrar grepo om hennes handled som hade de varit af järn. Ett par minuter kämpade de som vansinniga kämpa, ty genom han visste knappt hvilken oförklarlig makt hade kvinnan midt emot honom fått något af en ung varginnas vighet och styrka.

— Skymfa, skymfa mig, upprepade hon återigen gång på gång. Nämn de värsta namn, men pistolen får ni inte. Det är min — min — min...

— Din, det är det vi ska se, hväste han kort, in öfver henne, men i det han ville fatta vapnet, brann skottet af och träffade honom i pannan, så att han föll till golvet — han, inte hon. Hon stod bara och såg på med något af vanvettets flamma i sina ögon. Men när han låg utsträckt på mattan framför henne, segnade hon ner bredvid honom med ett skri som hos ett såradt djur och lyfte pistolen mot sig själf. Det fanns två skott och det andra genomborrade hennes hufvud, som sjönk ned emot hans arm.

En minut var det dödssilla i huset. Därpå hördes steg och röster, och när dörren öppades och folk störtade in från förstugan, slog professorn upp sina ögon och mumlade: — Vivan — hvar är Vivan? Ingen hade sett eller visste hvar hon kunde hålla hus, och det dröjde nära en half timma, innan den lilla mamsell, som hoppades bli en andra Madame de Maintenon, fick stört fram till sin blesserade far. Huruvida han skulle kunna öfverlefva skottsåret föreföll högst oviss, och i det hon sprang igenom rummet, hade hon bara en fasans blick för liket af den främmande kvinna hon en gång i sin barndom kallat söta mor.

Iduns ärade Kvartalsprenumeranter

erinnras värdsamt om vikten att ofördröjligen låta förnya prenumerationen för årets sista kvartal. Därigenom undvikas afbrott i tidningens regelbundna expedition.

Alla prenumeranter erhålla i december

IDUNS STORA, ELEGANTA JULNUMMER

hvars innehåll såväl litterärt som illustrativt sedt blir förstklassigt.

Prenumerera därför genast!

SJU ≡≡≡

dagar i veckan
läses en annons i

≡≡≡ **IDUN**

Vet Ni att Gahnelit

är ett utomordentligt
godt munvatten?

Försök eljest!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 11—17 OKT. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; laxrullader med skarpås och kokt potatis; mjölk; kaffe eller te med hvetebröd. Middag: Afredd buljong med svamp; stekt tjäder med brynt potatis och salader; päron à la Melba.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt sill med gräde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttjärke med stufvad blomkål; klar äppelsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på vildt (rester från söndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Vegetarisk jordärtskockspuré med ostkrutong; spenatpudding med holländsk säs och potatis; fyllda äpplen med gräde.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; omelett med stufvade grönsaker; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa med makaroner; stufvad lake med potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bif i låda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkåls-soppa med frikadeller; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; matjessill med potatis; kaffe eller te. Middag: Surstek med legmyer och salader; äppelkompott med gräde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; kotletter af kalffärs med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: stekt makrill med potatismos; stänkvälling.

RECEPT:

Päron à la Melba (f. 6 pers.). 1 hg. socker, 2 del. vatten, 2 del. vitt vin, 6 franska eller andra goda, lösa päron.

Vaniljglace: 3 äggulor, 1 hg. strösocker, 1 msk. vatten, 4 del. tunn gräde, 1/2 stång vanilj.

Aprikossås: 150 gr. torkade aprikoser, 4 del. vatten, 40—50 gr. soc-

ker, karmin, 1 msk. potatismjöl (15 gr.).

Till garnering: Spunnet socker eller 50 gr. rostad sötmandel.

Beredning: Af sockret, vattnet och vinet kokas en klar lag, som får kallna. Päronen skalas, blomnaset borttages försiktigt, stjälken skrapas och päronen läggas direkt i sockerlagen och kokas mjuka, men få ej det minsta mosa sig. De upptagas med hälslef och få kallna.

Till glacen kokas grädden upp, hvar efter vaniljstängan lägges och får ligga i grädden att draga omkr. 20 min. — Äggulorna röras med sockret i en kastrull omkr. 20 min. Den kokande grädden spådes på litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden, under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen aflyttes och vispningen fortsättes, tills krämen är kall, hvarefter krämen fryses på vanligt sätt.

Vaniljglacen packas i botten af en vacker kompottskål eller silfverkarott. Päronen ställas på glacen, ösas öfver med kall, röd aprikossås och garneras ofvanpå med mycket spunnet socker eller med mandeln, som skällats, skurits i strimlor och rostats i ugnen tillsammans med 1 msk. socker.

Aprikossåsen bör färgas med karmin, så att den blir vackert röd, innan den afredes med potatismjölet. I stället för aprikossås kan säs beredd af jordgubbssaft användas.

Vegetarisk jordärtskockspuré (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. jordärtskockor, 1 rotselleri, 1 1/4 lit vatten, 2 tsk. salt, 3 msk. smör (60 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 del. gräde, salt, socker, hvitpeppar, 2 äggulor.

Beredning: Jordärtskockorna sköljas, skrapas (helst under rinnande vatten), sköljas ånyo och få ligga 1 tim. i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med 2 msk. ättika och 2 msk. hvetemjöl, för att ej bli mörka. Selleriet skalas, skäres i tärningar och lägges tillsammans med jordärtskockorna. Jordärtskockorna och selleriet sättas på i det kalla vattnet, tillsatt med saltet, och få koka, tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Två msk. af smöret fräses med mjölet 2 min., purén och grädden spådes på, litet i sänder, och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Äggulorna vispas upp i soppskålen, resten af smöret lägges och soppan hälls i under vispning. Serveras med ostkrutong.

Spenatpudding (f. 6 pers.). 3 kuvertbröd (150 gr.), 5 del. mjölk, 40 gr. smör, 6 hg. spenat (3 del. vatten), 1/2 portug. lök, 1 msk. hackad persilja (drysigt), 3 äggulor, 35 gr. mjöl, salt, soja, närsalt, 3 ägg-hvitor, (5 gr. potatismjöl).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Kuvertbröden blötas i mjölken, kramas ur, söndermosas och brynas i en del af smöret. I resten af smöret fräses den hackade löken. Spenaten rensas, sköljes, förvålles, hackas och passeras. I det brynta brödet inarbetas löken, den passerade spenaten, äggulorna, den hackade persiljan, mjölet samt mjölken, hvori bröden uppmjukats. Något närsalt och soja tillsätts och anrättningen afsmakas med salt. Sist åblandas de till hårdt skum slagna äggwhitorna, massan fylls i smord och brödbestrudd hälform och kokas i vattenbad, ofvanpå spisen, omkr. 1 1/2 tim. Serveras med holländsk säs och potatis.

Holländsk säs (f. 6 pers.). 60 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 gr. salt, 1 gr. socker, 1/2 gr. hvitpeppar, 3 äggulor, 2 del. grönsaksspad, 1 tsk. citronsaft.

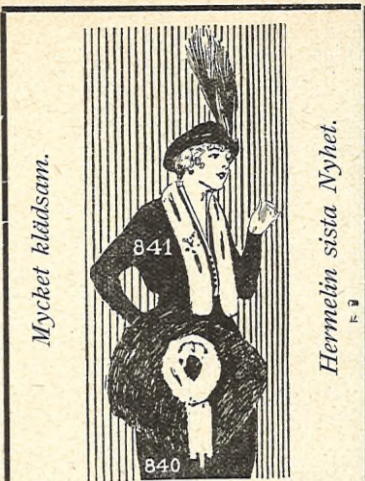
Beredning: Smöret röres i en kastrull, tills det blir hvitt och pösigt, därefter nedröres mjölet, äggulorna, en i sänder, saltet, sockret och pepparn. Kastrullen sättas öfver svag eld, det kalla grönsaksspadet tillsättes litet i sänder, under ständig vispning och säsen får sjuda, tills den är tjock och glansig, lyftes af, afsmakas genast med citronsaften och hälls varm i vattenbad.

Fyllda äpplen (f. 6 pers.). 9 stora, vackra äpplen, 75 gr. smält smör, 1 del. finstötta skorpor, 1 del. strösocker (85 gr.).

Mandelmassa: 75 gr. sötmandel, 75 gr. florsocker, 1 liten äggwhita.

Till pannan: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Mandelmassan beredes först. — Mandeln skällas, torkas i ugnen, drifves genom kvarn och stötes med sockret till en fin massa, äggwhitan tillsättes, och massan stötes, tills den är jämn och smidig. Äpplena sköljas, torkas, skalas jämmt, och kärnhusen borttagas med bleckrör. Mandelmassan delas i 9 delar, som rullas ut och fyllas i äpplena,

Mycket klädsam.

Hermelin sista Nyhet.

841. N. K:s Äkta Hermelinboa, 94 cm. lång 7 1/2 cm. bred med 4 äkta svansar, fodrad med hvitt siden.

Kr. 32:50.

840. N. K:s Imiterade Hermelinboa, 66 cm. lång, 8 cm. bred med 2 svansar och hufvud, fodrad med hvitt siden.

Kr. 5:—.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
Stockholm.

**EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN. FABRIK.

ENGELSKA MAGASINETS

OTTOMANER. Största special-tillverkning. Högsta kvalité! Låga, bestämda priser. Illustrerad katalog franko. Drottninggatan 31, Stockholm.

**BEHÖFVER NI
GODA DESSERTER**
Efterrätter och Tårter!
Ring upp Allm. 1376 eller Riks 38 12 och beställningar sändas till hemmen, ångbåtar eller tåg.
BAGERIET & KONDIORIET, 4 STORGATAN.

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Apoteket Vasens järnpreparat "Ferrol", organiskt lättsmält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

Bäcksin's Amerikanska Jästpulver

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialet på alla större platser.

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Patent.
Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.

Gyllenhammar
Köp
röda originalpaketer
Oersättliga i dagligt bruk.
Obs. Gyllenhammars { Hafre-Must. Rismjöl.

HULTMANS RENA CACAO
pr hg 45 öre

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET
ÄR
KRISTALL PATENT

Turkiska badet,
i Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnat sig därtill än emaljfärgen **Chinalack.** Hållbar, spegelblank, porslinshård. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindrevärdiga efteräppn. Svensk, med gulmedalj belönad tillverkning. Erhåll hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksins & Cos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Husqvarna
Central Bobbin Symaskiner
utmärka sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbeta därför alltid till ägarens belitenhet.
En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

Ni behöver ej spara

på Kaffe. Ty om Ni blandar det med hälften Kathreiner-Kaffe får Ni en billig och synnerligen välsmakande dryck och skonar samtidigt Eder hälsa.

Kathreiner är ingenting nytt. Det är känt och omtyckt sedan 25 år tillbaka, har erövrat sin plats och drickes i hela världen av miljoner människor.

Finnes överallt i paket om 45, 25 och 10 öre.

Kvaliteten faller utslaget

OVICULERA

Eder hy dagligen med F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Det i densamma ingående äggämnet borttager sprickor o. narighet och skyddar huden mot ombytlig väderlek. Alla som önska en vacker hy använda

F. Paulis Ovicula Tvål.

Vantar & Strumpor

MED **Lejon** MÅRKET!

FÖRSÄLJAS I ALLA VÄLSORTERADE SYBEHÖRS-MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER

hvilka därefter doppas i det smälta smöret och rullas i en blandning av skorpan och sockret. En liten långpanna smörjes med kallt smör, äpplena läggs däri, insätts i varm ugn och stekas vackert gulbruna och lösa. Uppläggs, då de äro kalla, på tårtskål med tårtpapper och serveras med vispad grädde.

Stufvad lake (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lake, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 citron, 5 msk. smör (1 hg.), 4 msk. mjöl (40 gr.), (2-3 hackade syltlökar), 1 del. kokande vatten, 2 del. grädde, 1/2-1 del. godt vitt vin, 1 tsk. socker (5 gr.).

Beredning: När laken är slaktad, beströs den med salt och får ligga en stund. Den fläs därefter som öl, fenorna klippas bort och laken urtages försiktigt, hvorvid rommen och levern tillvaratagas. Den sköljes mycket väl, torkas, gnides med saltet och får ligga 1 tim., hvarefter den änyo torkas och skäres i 5 cm. breda bitar tvärs öfver och dessa begutas med saften af 1/2 citron. En kastrull belägges med hälften af smöret, fiskbitarna läggs, tätt in till hvarandra, mjölet strös öfver, löken tillsättes, om så önskas, och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Vattnet och grädden tillsätts försiktigt och fisken får sakta koka med tätt slutet lock 15-20 min. Den lägges upp på varm karott, såsom vispas upp, afsmakas med vin och socker och hålles öfver fisken. Anrättningen garneras med levern och rommen, som sköljts, kokats i saltadt vatten och skurits i bitar, samt refflade citronskifvor.

Surstek (f. 12 pers.). 3 kg. innan- eller ytterlärd, 2 msk. salt (30 gr.), 2 tsk. hvitpeppar, 1/2 tsk. stötte nejlör.
Till lagen: 2 1/2 del. god ättika,

Hårets vård

af en framstående läkare.

En framstående läkare, som behandlar speciellt hårsjukdomar, förordar följande behandling: Sedan håret kammats och borstafs med ren kam och borste, ingnides håroftnen omsorgsfullt med F. Paulis Azymol Stimulus. Sedan borstas håret änyo väl, men ej hårdt. Denna behandling med Azymo Stimulus bör ske dagligen så länge håret faller af; sedermera minst re gånger i veckan.

Aug. Magnusson,

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48, STOCKHOLM.

Största härvarande urval af smakfulla välsittande

Dräkter - Kappor - Ulstrar Klädningar - Blusar o. Kjolalar. Inna Engelska Gummkappor.

Vår- och Sommarkatalog 1914 nu utkommen och sändes på begäran kostnadsfritt.

Bästa sätt att ekipera sig bekvämt, billigt och stillfullt för säsongen.

För utställningar: Begär specialkatalog för Linnevaror.

Ni kan själf räkna

ut hvad som sparas genom att köpa manufaktur och korta varor från Ahlén & Holm, Insjön, Skandinavien i sin bransch största affär. Man köper där utmärkta varor till ovanligt billiga priser. Rekvirera den stora af hufvudkatalogen, som sändes gratis fraktfritt. Skrif i dag ett brefkort till Ahlén & Holm, Avd. 161, Insjön.

2 lit. god svadricka, 150 gr. strösocker, 15 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 2 rödlökar, i skifvor.
Till stekning: 3 hg. späck, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1 lit. kokande efterbuljong, 1/2 lit. gräddmjöl, 1 msk. soja.
Beredning: Köttet bultas väl med en fuktig köttklubba och ingnides med en blandning af saltet och de stötte kryddorna. Det lägges i en kruka och öfverhälles med en lag af ättikan, drickat, sockret, de hela kryddorna och löken, allt väl sammanblandadt. Köttet får ligga däri 6-8 dagar och bör under tiden ofta vändas. Det upptages, afsköljes väl, torkas med en duk, späckas och bindes, så att det får vacker form. Smöret brynes i en järnkastrull, steken lägges i och brynes väl på alla sidor, hvarefter den beströs med saltet och spådes först med buljongen, därefter med den kokande mjölken, tillsatt med sojan. Den får därefter steka med tätt slutet lock 3 1/2-4 tim. Steken skäres, lägges upp på varmt fat och garneras med grönsalad eller persilla. Serveras med legmyer och salader samt afredd sås, tillsatt med grädde.

FRÅGOR

N:r 222. Kan man utbilda sig till lärarinna endast för tredje förberedande och hvilken kompetens fordras därtill? Hvad lön kan påräknas?

N:r 223. Finnes något sjukhem, liknande Södra Sveriges Sjuksköterskehjem i Lund, som utbilda privatköterskor, har kortare lärotid och anskaffar platser? Prenumerant.

N:r 224. Bebor tillsammans med min mor egen, änu icke fullt färdig villa, belägen på landet i en af Sveriges vackraste trakter. Äro svenskar, nyligen inflyttade från utlandet. Till följd af kriget har vår inkomst blivit starkt hotad. Jag är ung och vill gärna förtjäna på egen hand för att hjälpa min mor, men kan omöjligt komma från hemmet. Hur då förtjäna, utan att lämna min mor? Är något kunnig i matlagning, baktning, handarbete, samt för öfrigt alls, som hör till ett hems skötande. Har tänkt till sommaren hyra en del rum, men hur få medel att göra i ordning, hur förtjäna under vintern? Tacksammare för råd vore ingen mer än Bekymrad prenumerant.

N:r 225. Hvad fordras för att blifva löjtnant vid infanteriet, samt huru

många år dröjer detta efter aflagd studentexamen? Mac.

N:r 226. Har hört talas om »Strindbergs sagor men som jag aldrig för hört, att Strindberg skrivit några sagor, får jag härmed bedja någon upplysa mig om, hvad ämne dessa sagor behandla och under hvilken boksitel de äro utkomna. Signeve.

N:r 227. Kan någon råda en 20-årig flicka hur hon lämpligast skall kunna kläda sig för den kommande vintern, så det blir billigt men prydligt. Hvad bör jag använda för tyg till klädningar, sådana jag kan bära vid teaterbesök, men som eljes måste kunna utnyttjas. Skall jag köpa rock eller lång kappa? Har en dräkt, visserligen ej af de alla modernaste, men ämnar använda den för vintern. Hvilken färg bör jag ta på min kappa, som är både praktisk och passande för en ljus blondin? Hvar kan jag få modeller till klädningar och blusar samt till en sportdräkt? Hvad skall jag bära för hufvudbonad vid teaterbesök och hvilka blir det för vintern, hattar eller skinnmössor, som komma att användas mest? 20-årig norrländska.

N:r 228. Uppgif godhetsfullt några trelliga teaterpjäser, lämpliga att spelas af en klass skolflickor inför den öfriga skolan. Högst 5-6 personer och ej för många herrar. Gärna historiskt eller från »den gamla goda tiden». Tacksam för förslag till några ej allt för utslitna tablåer vore också Lärarinna.

N:r 229. Jag är en ung fru, som skall försörja mig själf jämte 2 barn i ålder 4 o. 6 år. Men hur jag skall kunna försörja mig, det är en sak som jag icke begriper. Jag har ett årligt underhåll på 200 kr. jämte fri bostad. Men huru skall jag möjligtvis kunna förtjäna ytterligare några hundralar? Jag var under min fliktid sjuksköterska. Jag är fullt kunnig i väfnad o. hade tänkt mig möjligheten att kunna utföra detta arbete i hemmet, så jag dessutom själf kunde få se till barnen. Därför får jag nu bedja Iduns lyckliga läsarinor som behöfva hemväfda saker, låta mig utföra arbetet, eller gifva mig råd om hvar jag skall vända mig för erhållande af arbete. Anna.

N:r 230. Ämnar i vinter lära mig bokbinderi. Vill någon, som genomgått kurs, godhetsfullt ge mig några upplysningar häri? Hvar är bäst att lära? Hvad kostar kursen? Hur länge varar den? Kan man få praktisera å ett större bokbinderi för att blifva fullt kompetent. Kvinnlig intresserad.

N:r 231. Finnes något medel man själf kan tillaga, som gör huden på

hals och armar hvit och jämn? Hvad skall jag göra mot kalla, fuktiga fötter? Inga.

N:r 232. Är Poul Bjerre medicine doktor? Kan någon ge upplysning om hans adress? Tacksam.

GRUSGROPEN OCH GRINDEN.

För Idun af Petrus Hedberg.

(Forts.)

»Ja, lillan, hon skall komma med till Eldorado med vermt, is och — »Nej, hon har inte tid — hon måste hjälpa kokerskan med middagen — det kommer att bli någonting riktigt godt, skall ni veta — så att ni — »Ja, den här gången få hjälpa er själva, smågossar.»

Om en stund sågos de båda herrarna komma knogande med grejorna och togo vägen ned till stranden, där de slog sig ned i skuggan under några aar. Då de tagit den första skunkan af den svalkande drycken sade Olle, i det han försiktigt satte från sig glasen på en sten:

»Hon är verkligen både vacker, gladlynt, god och intelligent.»
»Hon? Hvilken hon?»
»Din hustru, naturligtvis.»
»Ah, du skulle skämmas, Olle. Tala om henne i gradue positivus! Nej du, hon är den vackraste, giadaste och raraste unge i hela världen.»
»Ja, kanske du har rätt — inte vet jag — jag känner inte så många adem och vill inte bli bekant med dem heller. — Men, hör du Pelle, hur i all världen har du kunnat få »Jag i en sådan skatt!»
»Du menar, att jag inte är henne värdig, att jag är en obetydlig stackare, att —»

»Prata inte strunt, Pelle. Jag känner dig ju ända sedan vår barndom och vet, att du går utanpå alla språttar och speveivkar, som brukar ha sådan tur hos kvinnorna, men jag tänkte på din anspråkslöshet, byghet och försynthet, och jag kan inte förstå — Har du någonting emot att tala om för mig, huru du kunde få mod att fria?»
»Inte äls. Det hade nog aldrig blifvit något af med den saken, om jag inte hade fått hjälp af en grusgrop.»
»Af en grusgrop!» utbrast Olle så förvånad, att han reste sig upp för att kunna se, om hans vän skämtade eller dref med honom.

Men denne såg så allvarsam ut som helst, då han tillade:

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 41. DOMINO.

påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Herr Petrus Hedberg, Stockholm. Andra priset: Fr. Anna Nygren, St. Bärby, Örsundsbro.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

»PUSSLE».

Af de 8 brickorna bildas en kvadrat där summan af ögonen i alla riktningar blir 13.

Lösning insändes, under tecknad med namn och adress, till Red. af Idun, senast den 24 okt. 1914. Å kuvertet, som skall vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörehetsmärke — finska deltagare få använda det finska märket —, bör angifvas pristäfling n:r 41.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor. Dock torde vid beställningar iakttagas att inga 25-öresböcker lämnas som pris.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 36.

Kontraband. Småord: Sju namn: Aron, Anton, Tor, Tora, Anna, Ada, Nora, bronkad, karat, kanonad, 'korn, nordan, bark, bak, kanon, kroat, kart, barn, kort, kana, Kanton, tankar, arkad, anka, krona, rot, tand, trana, kanot, o, bakar, rankan, Karon, and, ton, Kaaba.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först

Katalog 1914-1915

N. K:s rikt illustrerade HÖST- o. VINTERKATALOG utkommer första dagarna af Oktober och sändes till ärade rekvisiter utom Stockholm GRATIS OCH FRANCO om denna annons åberopas.

A.-B. NORD. KOMPANIET. Stockholm.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 September 1914.

Tillgångar:	Skulder:		
Kassabehållning	2,014,998:22	Aktiekapital	15,000,000:—
Obligationer	10,143,397:50	Reservfond	5,300,000:—
Fastigheter o. inventarier	5,214,589:60	Dispositionsfond	2,000,000:—
Reverser mot säkerhet	56,865,957:74	Pensionsfond	197,818:36
Växlar	32,317,140:69	Depositions- o. Kapitalr.	58,544,497:39
Kreditiv o. Löpande räkningar	14,376,955:33	Sparkasseräkning	23,135,918:62
Hos inhemska banker	4,110,939:44	Upp- o. afskrifnings- och Löpande räkningar	10,881,192:95
» utländska banker	1,309,910:24	Postremissväxelräkna.	1,718,062:83
A andra räkningar	4,796,386:85	Till inhemska banker	1,070,389:71
		» utländska banker	595,449:88
		A andra räkningar	6,806,945:87
		Kronor 128,450,275:61	Kronor 128,450,275:61

Julstämningss Praktupplaga

i år

har den dyrbaraste utstyrelsen någon jultidning i Sverige hittills förunnats.

Omslag med dyrbara guldpressningar af ingen mindre än

CARL LARSSON.

32 konst-bilagor

däribland en plansch af Carl Larsson i 3 gånger tidningens format och

6

Carl Larssons *nyaste* målningar i särskild portfölj.

Har Ni ännu ej begä t gratisprof och agentvilkor, så gör det genast!

Klipp ur kupongen och sänd den till

AHLÉN & ÅKERLUNDS Förlag
Julstämningss Exp., Stockholm C.

Gratisrekvisition N:o

Sänd mig gratisprof ur

JULSTÄMMING.

Namn

Adress

Ett ord till affärsmännen.

Sedan utbrottet af kriget ha åtskilliga firmor slutat att annonsera och därmed i sin mån bidragit till ökandet af den allmänna ekonomiska förvirringen.

Många firmor ha däremot förfarit alldeles motsatt. De hafva fortsatt att annonsera som vanligt. De hafva insett att de äro till för att sälja varor och kunna icke sitta med händerna i kors i afvaktan på att kunderna skola marschera in genom dörren. En del af den vanliga marknaden har gått förlorad och det gäller att vinna nya kunder om de vilja se sin affär fortsätta att blomstra, hålla sina arbetare och biträden sysselsatta och på detta sätt hålla industrien i gång, möjliggöra utfbetalande af löner och förebygga olyckor, som icke kunna afhjälpas genom någon välgörenhet hur storartad den än må vara.

De affärsmän, som hafva följt denna taktik, hafva gjort sitt för att minska de svårigheter, som uppstått för landet i följd af det europeiska kriget. Från rent egenlyftigt synpunkt är detta fullkomligt riktigt. Det stora affärsmaskineriet bör och skall hållas i gång för att skörda vinsten af den stora handel, vi kunna vänta oss. De, som hafva accepterat dessa synpunkter, skola komma stärkta genom den ekonomiska krisen och distansera sina konkurrenter.

Det finnes icke något giltigt skäl för att nu sluta att annonsera. Tvärtom under ingen annan tid kan annonsering visa sig mera fruktbar för framtiden. Nya behov uppstå, industrier, som lidit under främmande konkurrens, hafva fallet öppet för sig. Vi måste nu lifa på våra egna resurser, föda oss själva, kläda oss själva och lefva vårt eget lif som i fredstid, men utan främmande inblandning.

Annonsering är en del af maskineriet i hvarje framåtstående affär. Den utvidgar kundkretsen och ökar vinsten. Genom erfarenhet vet man att annonsering är den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder och behålla dem man redan fått. Är detta sant under normala tider, så är det än mera riktigt under dessa tider, då det är snart sagt ett livsvillkor för samhället och staten att hålla allting gående, att hålla handeln uppe i sitt höga läge och att förekomma minskning af arbete och därmed följande arbetslöshet.

Framgång kommer icke till någon, som står och väntar, utan till den, som låter världen veta, att han håller sin affär i gång och ämnar så göra, och att de, som vilja göra affärer, skola finna honom färdig och ifrig att stå till tjänst. (Sv.D.19.9.14.)

»Jo, Lilly. Hon sade en dag till mig: »Du är dum, Pele!»
»Jag protesterade och började tala om, att jag i studentexamen hade de och de betygen, men hon afbröt mig och sade:
»Äsch, studentexamen! Hvem bryr sig om dina betyg i den. Nej, jag menar, att du är dum, som inte håller dig framme, då här är så många vackra och snälla flickor, och försöker fånga någon af dem.»
»Jag kan ju göra ett försök med dig då,» sade jag.
»Nej, där skulle du bränna dina kol förgäfvat,» svarade hon. »I mig har redan en annan in-teckning ändå uppöfvat öronen på mig. Men här finns ju andra. Hvad tycker du om Ellen Dugge?»
»Jo, hon är vacker och gladlynt och förefaller att vara snäll.»
»Ja, hon är allt detta, och så är hon rik du, och hon tycker att du ser så manlig och pålitlig ut, och när jag talar om för henne, att du är en så lyckad Bellmansångare, tyckte hon, att det skulle vara roligt att få höra dig sjunga.»
»Men det bief inte någon sång af, ty jag skulle lämna Hågesta redan följande dag.
»Då jag kom ned till vagnen, som skulle föra mig till stationen, satt Ellen Dugge redan i den; hon skulle fara till Stockholm med samma tåg som jag. Det hade kommit telegram på morgonen, som gjorde att hon hufvudsakligen måste ge sig i väg dit — hennes namnteckning var nödvändig på ett dokument, och så ville hennes juridiska rådgifvare tala med henne om en viktig angelägenhet.
»Vi begäfv oss i väg och hade hunnit så långt, att vi redan sågo järnvägsstationen, då med ens vägen spärades för oss genom ett par grindar stängdes och ett oerhördt långt tåg, som kom från närliggande grusgröp, som körande och stannade midt framför oss. Jag ropade till lokföraren, att han skulle köra på, men han bara vinkade med handen till svar och lät tåget stå där det stod, af hvad orsak vet jag icke.
(Forts.)

I MINDRE LANDTRUKAREFAMILJ, vid en af Norrlands naturköna älfvar, önskas en anspråkslös, bättre flicka, att läsa med 2:ne barn, gosse 9 år, flicka 7 år, för inträde i elem-skola. — Sökande skall vara musikalisk, ej göra anspråk på umgänge (hvilket är sparsamt på orten), samt villig att jämte husmodern deltaga i huset förekommande göromål, hvilket dock är af lindrigare slag, då 2:ne jungfrur finnas. — Ett vänligt bemötande kan påräknas. Svar jämte foto, löneanspråk o. rek. sändes till »Familj», Iduns exp. f. v. b.

ORDENTLIG FLICKA, kunnig i mindre landthems skötsel, får god plats i höst. Svar till »1914 A. S.» under adr. S. Gumaellii Annonsb., Sthlm f. v. b.

SNÄLL, kunnig o. pålitlig hushållerska erhåller d. 1 nov. plats å herregård. Svar med rek. o. lönepret. till »E. T. 1914», Norrköping p. r.

En enkel och anspråkslös absolut värekommenderad äldre flicka

får plats att sköta 3 barn. Den som ej har godt sätt mot barn och äger omskrifna egenskaper, gör sig ej besvär Något sykkunnig har företräde. Svar till »X», Gefle p. r.

Hushållerska.

Verkligt duglig hushållerska erhåller plats på större anstalt, där kokerska finnes. Afskrift af betyg med löneanspråk insändas till »Hushållerska» under adr. S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

För bildad 30—35 års fröken,

hushållsvan, enkel, finnes plats i större hem. Sökande måste vara praktiskt erfaren samt sykkunnig och hafva hand om barn i skolåldern. Reflekteras endast på verkligt duglig. svar »Praktiskt duglig», Sv. Telegramb., Malmö.

Tvåttföreständerskeplats

För tvåttföreständerska, kunnig att förestå maskintvättanstalt, är plats ledig fr. 1 nov. 1914 å Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset. Lön 500 kr. med kost och bostad. Ansökningar, åtföljda af präst- och rekommendationsbetyg före den 15 okt. till sjukhusets kommissariekontor, Göteborg.

En god plats

kan man tillförsäkra sig genom att utbilda sig ordentligt till stenografi och maskinskrifvare. Fullständig utbildning genom 3½ mån. kurs. Begär prospekt.

Stenografbyrån

(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning). Regeringsgatan 31, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

VÄL REKOM. BARNSKÖTERS KOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsgatan 107. Exp.-tid 9—4, lördag. o. helgdagsaft. 9—2. Riks. och allm. telef. 4047.

UNG, HUSHÅLLSVAN FLICKA från landet önskar komma i bättre (helst musikalisk) familj för att vinna fullkomlig insikt i allt som hör till ett ordentligt hems skötande. Önskar anses som familjemedlem. Tacksam för svar till »19 år», Borås p. r.

BILDAD NORRLANDSKA med goda ref. önskar plats som hushållerska i bättre ungarlshem, helst på landet, att tillträdas den 1:sta nov. Svar till »F. i T.», Mellansel p. r.

HUSHÅLLSVAN, BÄTTRE FLICKA söker plats i godt hem där jungfrur finnes. Kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar: »Arbetsglädje—Ansvar», Sv. Telegrambyråns, Sthlm.

26-ÅRIG FLICKA, något kunnig i matlagning, önskar komma till herrgård eller landthem, att mot fritt vitt grundligt lära allt som hör till ett hems skötande. Kunnig i lärläsning med nybörjare, skrifgöromål och sömnad samt något musik och sjukvård. Svar, helst före den 20 okt., till »Huslig», Iduns exp.

PLATS som barnfröken önskas af bildad flicka, som vistats i London fem år och där studerat engelska språket. Kunnig i all slags sömnad. Svar till »Familjemedlem Z.», Iduns exp.

PRÄSTDOTTER önskar plats som hushållerska eller som hjälp i god, äldre familj. Svar till »Frida 1914», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA önskar plats som kammarjungfru, nu eller den 1:a nov. Svar till »Emelie», Iduns exp.

UNG, ORDENTLIG FLICKA önskar plats som familjemedlem i enkel, god familj (troende), helst på landet, gärna i prästgård, att lära sig ett hems skötsel. Tacksam för svar till: »18 år», Hålsingmo.

UNG, FÖRLOFVAD NORRLANDSKA önskar under 2 å 3 månaders tid komma i godt hem för att mot fritt vitt deltaga i de husliga göromålen. Är villig, om så erfordras, att läsa läxor med barn. Har genomgått Fackskolans för Huslig Ekonomi specialkurs. Svar till »Blifvande Husmoder», Iduns exp. f. v. b.

KVINNLIK GYMNASTIKDIRKTÖR med höga betyg önskar arbete snarast möjligt. Svar till »Gymnast», Halmstad p. r.

BARNKÄR, 34-årig norrländska, van vid alla i ett hem förekommande göromål — äfven sjukvård —, önskar plats med det snaraste. Ref. finnes. Lön önskas. Svar till »34-årig norrländska», Iduns exp. f. v. b.

PLATS att sköta mindre hushåll sökes genast af därtill kompetent och intresserad flicka. Kunnig i sömnad. Svar till »Prästdotter», Sv. Telegrambyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG SMALÄNDSKA önskar plats i familj, helst som biträde vid skrifning. Villig hjälpa till äfven med husliga göromål om så erfordras. Lön önskas. Svar till Hildur Svensson, Torp, Klevshult.

BÄTTRE, 18-ÅRIG, moderlös flicka önskar plats i godt hem som medlem i familjen. Är villig deltaga i förekommande göromål, och har någon vana vid kontorsarbeten. Svar emotes tack-samt till »18 år», Kilsmo, f. v. b.

FÖRLOFVAD DAM önskar plats, mot afgift, på herrgård eller hos prästmilj på landet för att under husmors ledning sätta sig in i ett hems skötande. Svar med prisuppgift torde sändas till »J. H. Halländska», S. Gumaellii Annonsbyrå, Göteborg.

24-ÅRIG FLICKA, som genomgått kurs i sjukvård samt är kunnig i andra göromål, önskar plats i bättre familj att vårda sjukling; helst till 1 nov. Svar till »1 nov», Malmö p. r.

21-ÅRIG FLICKA, som genomgått Kindergården-seminarium, önskar plats i familj som barnfröken. Deltager gärna i husl. sysslor. Svar till »21 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, från bättre hem, önskar plats i familj, för att lära hushåll. Helst i prästfamilj på landet i södra eller mellersta Sverige. På lön fastes intet afseende men önskar bli va ansedd som familjemedlem. Svar till »25 år», Iduns exp.

ENKEL, gladlynt, medelålders flicka söker plats som sällskap o. hjälp åt ensam dam eller i familj där jungfrur finnes. Svar till »Familjemedlem E. L.», Engelholm p. r.

Ung dam af god familj

i Finland, önskar med det snaraste vistas några månader på större landegendom i Sverige eller hos ansedd familj på landet. Kunnig i sömnad och handarbeten och villig att deltaga i hushållsgöromål. Fritt uppehälle önskas. Sv. t. »Osterbottning», Sthlm 5, p. r.

Plats som husföreståndarinna

önskar bildad dam af god familj som i 6 år förestått hemmet hos läkare i Sthlm, därifrån de finaste referenser lämnas. Har rest mycket, är praktisk, barnkär och gladlynt. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

INACKORDERINGAR

INACKORDERINGAR mottagas i godt, gammaldags hem i skogstrakt vid sjö, s. Ostgtd., nära kyrka, läkare och apotek; rikstet. och piano finnes. Pris 70 å 80 kr. pr. m. Svar till »Prästgård» under adress S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

MASSAGE FÖR DAMER och elektr. behandl. Mångårig praktik i in- o. utl. Moderata priser. Eugène Munck, Jungfrug. 4, I. A. T. 116 o. 2. Tr. säkr. 2—3.

GOD INACKORDERING erhålles nu och framdeles på längre eller kortare tid å naturskön, vid barskog belägen egendom i Södermanland. Svar till Fru Tora Anander, Dalby, Bettna. Riks, Bettna 9.

2 månaders kurs passande för förlovade flickor eller dem som behöva luftombyte å Ljungby välkända husmoderskola (Småland). Begär prospekt. Adr. A. Baeckström, Ljungby, kronob. län.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag. 70 å 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Diverse

Se hit! Årade husmodrar m. fl. Nu är rätta tiden inne att i allt spara. Betala därför ej 4—5 kr. för rengöring af eder dräkt, utan insänd kr. 1:50 i postanvisning, så erhålles omg. receipt å ett förstklassigt och billigt fläckvatten.

Enastående resultat. Lätt att tillaga. Enorm förtjänst. W. ANDERSSON, Sennan (Halland).

För platssökande

och dem som önska tjänare är **Eskilstuna-Kuriren** förnämsta annonsorganet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland. Alla öfriga annonsörer träffa äfven genom Eskilstuna-Kuriren den största publiken i dessa trakter. Fast upplaga 12,600 ex.

Rikhaltiga variationer. Dejar pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästarsamuelsg. 38 STOCKHOLM.

BARNGARDEROBEN

illustrerad månadsblad för barnkläders förfärdigande, som på posten kostar 90 öre för sista kvartalet.

Gratis mönster - medfölja hvarje n.r. - Priset pr nummer är 30 öre.

Nytt häfte nu utkommet. Tidningen erhålles portofritt från Iduns Expedition, Stockholm.

Prenumerera på Idun!

17,671,500 kr. skola utlottas å 1889 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 2 Nov. och är högsta vinsten

15,000 kr. För endast Kr. 1:50

erhålles kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 5:— å fyra st. o. för kr. 10:— å tio obligationer, portofritt. Dragningslista gratis. Numren i detta ovanligt fördelaktiga lotteri äro starkt efterfragade. Skynda på så Ni säkert hinner med. Beställningar insändas till OBLIGATIONSKONTORET, Stora Nygatan 19—21, Malmö.

är världens förnämsta Hårmedel och överträffas icke af något annat liknade preparat. Pris pr fl. 2.50. Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Dro- och Coiffyaffärer.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA. »53». Vi kunna ej erinra oss ha mottagit dessa fotografier. Det torde heller icke vara skäl att sända nya kopior, då vi sakna utrymme för dessa i spalterna.

C. H. S. I dessa den vilda verskonkurrensens tider behöfves det åtskilligt starkare grepp i lyran, om ni skall kunna hoppas på lyssnare.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, 20—35 år, bildad, musikalisk, med intresse för landet och lifvet där och fullt kompetent att med ordning, trefnad och omtanke sköta enkelt men fint, nybildadt hem hos tjänsteman på större gods, erhåller plats i eller 15 nov. Svar jämte foto, löneanspr. och betygssafskr. till »Ung Godsförvaltaren», Iduns exp., Sthlm.

I STAD I VESTMANLAND i tjänstemannahem, får 1:sta nov. duglig hushållerska plats, van vid större hushåll, att handla tjänare, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., med goda betyg från platser. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

Sjuksköterskor.

Sjuksköterskeutövningen vid Skara stads epidemisjukhus är till ansökan ledig. Lön 700 kr. jämte 100 kr. i bidrag till lön åt jungfrur samt fri bostad, tvått o. ljus. Sköterskan är skyldig att hålla spising för patienterna till ett pris af 0,80—0,90—1 kr. per dag för hvarje patient. Ansökningar, åtföljda af prästbetyg och de betyg sökande vilja åberopa, skola ställas till Hälsovårdsnämnden i Skara och ingifvas till dess ordförande senast nästa 1 nov. Platsen tillträdes 1 dec. detta år. Skara 28 sept. 1914. Skara H.-nämnds sek.

Kokerska

kunnig i enkel och fin matlagning, bakning m. m., van med landet och försedd med bästa rek., önskas i höstflyttningen till familj på egendom, där alla bekvämligheter finnas, elektr. ljus och värme. Svar med löneanspr. o. betygssafskr. till »Fru B.», Huddinge.

Bildad, kyrkligt sinnad, frisk flicka får plats i prästgård i Norrland nära stad. Sökande bör dels hjälpa till att öfva tillsyn öfver 3 småtingar (1—4 år), dels för öfrigt vara till nytta inomhus. Önskvärdt, att hon äfven kan undervisa i engelsk och fransk konversation. Två jungfrur finnas. Svar med uppgift på löneanspråk och rek. till »Konversation» under adress S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
 elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 14 sept.
 Prospekt gen. **kapten J. Thulia, LUND.**
Göteborgs Gymnastiska Institut,
 längsta och fullständigaste
 specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
 — Begär utförligt prospekt. —

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamlingsgatan 70.

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
 meddelas under sommaren.
 Dr. Köhlerberg o. Dir. Segerdahl,
 Tegnergatan 23, Stockholm. Begär
 prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Rysk Fräkenpomada,
 fullt oskadligt, storartad effekt; kr.
 4:50 + porto (diskret försändning) en-
 dast 1
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev.
 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
 Det berömda
 härstärkande vattnet.
 Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
 Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
 Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
 Royal Windsor Perfectionne. En alltiämt
 stög. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
 Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
 Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
 Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

MOMENTAN. Bästa färg-
 medel för
 hår och skägg. Är för hälsan oskad-
 ligt. Verkan ögonblicklig. Fäller ej
 vid tvättning. Pris 5 kr. pr sats.
Ziwertz Efr., Göteborg.
 Återförsäljare rabatt.

OATINE,
 denna kraftiga, snö-
 vita naturprodukt,
 framställd af ren
 hafre, uppriskar hu-
 den och åstadkom-
 mer i förening med
 solens värme den så
 eftertraktade klara,
 friska engelska teinten. Akta **Oatine-
 Creme** i hvit burk med grönt lock; pris
 1.50; 4-dubbel inneh. 3.—. **Oatine-Snow:**
 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W.
 Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsгат.
 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

MAJORSKAN EDMANNS
 (VARBERG)
RYNKTIKTUR
 borttager rynkor och pormaskar samt
 förnygrar utseendet betydligt.
 FORNÄMSTA PARFYMAFFÄRER.

Fröken Hanna Bengtsson,
MALMÖ,
 har flyttat från Munkgatan vid Pil-
 damsvägen till Södra Förstadsgatan 34.
 Skriftliga förfrågningar om behand-
 lingen af
Engelska sjukan
 kunna fortfarande göras och besva-
 ras mot 20 öre i porto.

Annonsera i
Idun!

Bästa klappkameror 9x12 cm.
 Stölm I å kr. 26:-
 med Special-Apparat o. Singulature
 Stölm II å kr. 48:-
 med Extra-Rapid-Apparat o. Variolature
 Stölm III å kr. 88:-
 med Dubbel-Anastigmat o. Isostatore
 Rikt illustrerad katalog, gratis och franko.
Stölm & Simonsen, Malmö
 FOTO-HANDELSHUS

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Nyheter.
Borås: Borås Dagblad.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.
Helsingborg: Öresundsposten.
Hernösand: Hernösands-Posten.
Hörby: Mellersta Skåne.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Kristinehamn: Ansgariiposten.
Landskrona: Korrespondenten
 Landskrona Tidning.
Linköping: Östgöten.

Luleå: Norrbottenskuriren.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
Söderköping: Söderköpings-Posten.
Södertelje: Södertelje Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Visby: Gotlandsposten.
Örebro: Nerikes-Tidningen.
Östersund: Jämtlands Tidning.

Ingenjör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee
 för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landtmätare och
 Arkitekter. — (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.
 Prospekt tillhandahålles vid Baltiska Uställningen i Malmö genom
 »Mecklenburgischen Verkehrsverband».

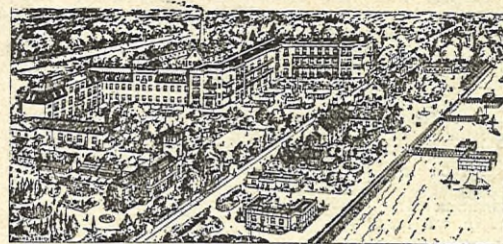
KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.
 Sveriges äldsta (grundad 1878), största och mest välkända i sitt slag. Ut-
 märkt väl kvalificerade lärare. Moderna, nybyggda lokaler. Undervisning
 lämnas i 10 olika fackavdelningar därav:

**Hushållsavdelning i förening med hus-
 moderskurs** omfattar finare och enklare mat-
 lagning, bakning, konditorivaror, slakt, dess
 tillvaratagande och konservering, uppläggning,
 dukning, servettbrytning och servering, köks-
 göromål, tvätt, mangling, glansstrykning. Teo-
 retisk undervisn. i födoämnes- och hälsolära,
 samaritkurs, barnavård, svenska språket, räk-
 ning och hushållsbokföring. Provmiddagar
 och supéer tillagas av elever på egen hand.
 Under aug. och sept. konserv. av frukt och
 grönsaker.
 Slöjd uti **Slöjdvadlingarna** vari får ge-
 nomgåas vävnader av alla slag, linnesömnad,
 märkning, stoppning, knyppling, broderier
 m. m.
Fullständig slöjdkurs för utbildande af slöjdlärarinnor.
 Inträdestider se prospekt som sändes mot dubbelt porto.
NILS SCHENKE, Rektor.
 Elever mottagas dagligen.
 Prospekt på begäran.

Lektioner i Linnesömnad
 (äfvén skjortor, underkjolar, blusar och barnkläder.)
KARIN och EVA EGNÉR
 STHLM. - Sibylllegatan 36.
 R. T. 85 30. A. T. 21004.
 — Kostnadsfri undervisning i tillklippning och sömnad av sjukvårdsartiklar. —

Kvinnliga Gymnastik Sällskapet
 öfningar å Kungl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Måndags- och Torsdags-afdelningen börjar **Måndagen den 5 okt. kl.**
8,15—9 e. m. Ledarinna Fröken Greta Jacobsson.
Tisdags- och Fredags-afdelningen börjar **Tisdagen den 6 okt. kl. 8,15—9**
e. m. Ledarinna Fröken Clara Nordström.
 Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar. Till mindre bemedlade
 utlänar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsaftigt 1 kr.
 STYRELSEN.

Skodsborgs Badsanatorium,

Nordens största ÅRET
 OM ÖPPNA bad-anstalt,
 naturskönt belägen vid
 Dyrehaven och Öresund,
 30 min. järnväg från
 Köpenhamn, rekomen-
 derar sina HÖST- OCH
 VINTERKURER, som
 visat vackraste resul-
 tat. Nybygd, modernt
 badhus och alla nyheter
 på ljuskurområdet (bl. a.
 artificiella högsolbad),
 radium m. m. Om sanato-
 riets DIETKURER er-
 teras.

erinnras. Lämpar sig för alla svaghetstillstånd och kroniska sjukdomar (lung-,
 sotspatienter mottagas ej). Överläkare: dr Carl Ottosen. Två andra läkare,
 hvaraf en kvinnlig. Personalen delvis svensk. Trots kriget ingens förhöjning i
 de moderata priserna. — Prospekt och alla begärda upplysningar sändas bered-
 villigt från Skodsborgs Badsanatorium. SKODSBORG, Danmark.

Diskret och noggrant verkställas undersökningar och utredningar.
 Trassliga affärer och accord ordnas.
 Peningar placeras mot hög ränta i goda Stockholmsinteckningar och
 fastigheter.
Börje Israelson, Uplandsg. 14, Stockholm.

Gardintvätt

utföres efter kundens önskan (tvättning
 och mangling eller tvättning, stärkning
 och strykning) vid **Mälbadets**
Bad-, Tvätt-, & Strykinrättning.
 Gardintvätt äfvensom all annan slags
 tvätt och strykning utföres på ett först-
 klassigt sätt till **synnerligen låga priser.**
 Allm. 93 44. Riks 38 15.
Badanstalten serverar alla slags
 varma och kalla bad. Utmärkta mas-
 sagebad.
 Allm. 93 43. Riks 38 14.

Den berömda
"Kuanaco"
Cacaon 2.90 kg.
 är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

Om Ni hade en
 idé om hvad
 verkligt prakt-
 tisk och viktig
 för Eder hälsa
 och välbefin-
 nande denna
 lilla prisbilliga
 och snygga
 badapparat är
 låter Ni ej denna ammons passera. Det,
 kostar blott ett brefkort att få full be-
 skrifning. **Det tager endast 5 minuter.**
 at få ett efter sanitäraste regler up-
 pfriskande bad från stadigt, rent vatten-
 tillflöde, **varmt eller kallt**, regleradt med
 en kran vid borsten. Onödiggör badkar
 med dyrbara och vidlyftiga uppvärma-
 ningar och rörledning. Ni badar här
 renare på 4 lit. vatten än i ett badkar.

Amerikanska
Maskin-
importen,
HÄRRYDA 5.

Östermalms Sjuk- och Hviloem,
 12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm
 Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.
 Referenser till följande herrar lä-
 kare: Alfred Berghel, Harald Ernberg,
 Arthur Fürstenberg, E. O. Hultgren,
 Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt.
 Prospekt sändes på begäran.
 För allmänheten serveras 2 tr.
 upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbad,
 massagebad, talbadsbad, halfbad m. fl.
 Förståndarinnan **HILMA FREDLUND.**
 Rikstel. 90 12. Allm. tel. 12 50.

Macmillan & Arthurs
EPILATOIRE
 är det bästa och
 oskadligaste hår-
 borttagnings-
 medel.
 Till salu hos:
 Rob. Backman, Hoffsör, Hamn-
 gatan 2, Stockholm; E. Christ-
 ophersens Parfumerie »Bristol»,
 Frederiksberg. 40, Köpenhamn;
 Elin Edlunds Parfymaffär, Drott-
 ninggatan 58, Stockholm; Fran-
 ska Parfymmagasinet, Drottning-
 gatan 21, Stockholm; Holst Efr.
 Parfymmagasin, Köpenhamn; C.
 Jensen, Centralparfumeri, Grand
 Hotel, Kristiania; Militär Eki-
 perings A.-Bolaget, Stockholm;
 Moreau, Parfymmagasin, Birger
 Jarlsгатan 18, Stockholm; A. W.
 Nordings Parfymmagasin, Biblio-
 teksgatan 11, Birger Jarlsгатan
 16, Drottninggatan 63, Stockholm;
 Nordiska Kompaniet, Stockholm;
 S. G. Sundins Parfymmagasin,
 Drottninggatan 65, Stockholm.

Ung som gammal
 båda njuta samma behagliga hvila å
IDEAL-madrassen (sv. pat. nr 31550)
Prisbillig! Hygienisk! Outstiltig!
 Hufvudförsäljare för Skandinavien:
AUG. HUZELL, KARLSTAD
 Priskurant gratis och franko.
 Driftiga agenter antagas mot goda
 prof.-villkor.
 Nya **Vermlands-Tidningen, Karlstad,**
 är **Värmlands största och äldsta tidning.**
 Grundl. 1850.

NU ÄNTLIGEN

kan man bli kvitt de Blus- och
 Kjölfördärvande nålarna sedan
ZICKER finnes att tillgå.
VARJE DAM som är mån om sin
 klädsel och vill spara utgifter bör
 använda **ZICKER**.

Se här ett intyg.
 Undertecknade, för vilka kjol- och blushäl-
 laren »ZICKER» blivit demonstrerad, anser upp-
 finningen vara både enkel, praktisk och bekväm
 och kommer därigenom att fylla sitt ändamål.
 Stockholm den 21 April 1914.
 Hildegard Johansson, Gertrud Schob.
 Kjoltillskärerska. Blustillskärerska
 Hugo Bengtsson,
 Confectionär.

Zicker finnes i alla väl sorterade
 Damkonfektions- o. Sybehörsaffärer.
 Tillverkare: **ZICKERKOMPANIET,**
 Linköping.

EXCELSIOR
 är den yppersta
GUMMIKLACKEN
Idun utgives denna vecka,
i A och B.